



LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL VILNIAUS MIESTO X BENDRUOMENĖS SAVIVALDIJOS SKUNDO PRIEŠ VALSTYBINĘ TERITORIJŲ PLANAVIMO IR STATYBOS INSPEKCIJĄ PRIE APLINKOS MINISTERIJOS IR LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJĄ

2022 m. gruodžio 30 d. Nr. 4D-2021/1-1276
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė gavo Vilniaus miesto X bendruomenės savivaldiją (toliau vadinama – Pareiškėja) atstovaujančio A advokatų profesinės bendrijos advokato K.P. pateiktą skundą dėl Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos (toliau vadinama – VTPSI) nepagrįsto atsisakymo ginti viešąjį interesą, bei teisinio reguliavimo spragų, kuriomis suinteresuotai visuomenei trukdoma ginti savo ir viešuosius interesus, pačiai ginčijant teismuose galimai neteisėtus statybą leidžiančius dokumentus (toliau vadinama – Skundas). Skundas buvo adresuotas ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai (toliau vadinama – AM).

2. Skunde rašoma:

2.1. Mažaaukščių gyvenamųjų namų kvartale (<...>) žemės sklype, <...>, Vilniuje (toliau vadinama – Sklypas) pastatytas 29,50 m aukščio ryšių (telekomunikacijų) tinklų bokštas, neatlikus teritorijų planavimo procedūrų, nesuteikus suinteresuotai visuomenei informacijos, t. y. nevykdžius planuojamos bokšto statybos viešinimo procedūros.

<...> gyventojų sąrašas su parašais įrodo, kad suinteresuota visuomenė tokiems statybos darbams nepritaria ir atitinkamai savo nesutikimą bei argumentus būtų išsakę projektinių pasiūlymų viešinimo procedūros metu, kurios nagrinėjamu atveju nebuvo, nes statinys kažkodėl nėra priskirtas visuomenei svarbiems statiniams.

2.2. Lietuvos Respublikos Seimas 2001 m. liepos 10 d. įstatymu ratifikavo Jungtinių Tautų Europos ekonominės komisijos Konvenciją dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimančias sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais (toliau vadinama – Orhuso konvencija). Orhuso konvencijos 9 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta suinteresuotos visuomenės teisė kreiptis į teismus dėl priimtų sprendimų tais aplinkos apsaugos klausimais, kurie yra konkrečiai nurodyti Orhuso konvencijoje, įskaitant ir aplinkos elementus: oro, atmosferos, vandens, dirvožemio, žemės, kraštovaizdžio, gamtos objektų būklės, biologinės įvairovės bei šių elementų sąveikos (Orhuso konvencijos 3 straipsnio a) punktas), taip pat dėl žmonių sveikatos ir saugos būklės, gyvenimo sąlygų (Orhuso konvencijos 3 straipsnio c) punktas). Pagal Orhuso konvencijos 2 straipsnio 5 dalyje pateiktą apibrėžimą suinteresuota visuomenė – tai visuomenė, kuriai daro įtaką arba gali daryti įtaką aplinkosaugos srityje priimami sprendimai arba kuri yra suinteresuota sprendimų priėmimo procesu.

Įgyvendindamas Orhuso konvencijos nuostatas, įstatymų leidėjas Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo (toliau vadinama – TPI) 8 straipsnio 1 dalyje apibrėžė visuomenės (viešąjį) interesą teritorijų planavimo srityje: 1. Visuomenės (viešąjį) interesą planuojant teritorijas sudaro: 1) visuomenės gyvenimo kokybė, pagrįsta objektyviais visuomenės poreikiais ir ištekiais, nuosavybės teisių apsaugos prioritetu, investicijų skatinimu, nustatyta teritorijų planavimo, želdynų normomis, visuomenės sveikatos saugos reglamentais, kitais teisės aktuose nustatytais reikalavimais; 2) kraštovaizdžio, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo, žemės ūkio naudmenų su derlinguoju dirvožemiu, miškų, žemės gelmių išteklių, kitų gamtos išteklių apsauga ir racionalus naudojimas, darnus kultūrinio kraštovaizdžio formavimas; 3) valstybės ir savivaldybių funkcijoms ar teritorijų funkcionavimui reikalinga socialinė ar inžinerinė infrastruktūra, šių teritorijų plėtojimas; 4) valstybei svarbūs projektai; 5) visuomenės informavimas ir jos dalyvavimas priimant sprendimus. To paties straipsnio 2 dalis numato, kad visuomenės (viešasis) interesas planuojant teritorijas įgyvendinamas per reglamentuotą viešą teritorijų planavimo procesą, privalomą visiems planavimo organizatoriams, teritorijų planavimo dokumentų sprendiniuose nustatant teritorijos naudojimo ir apsaugos priemones, privalomas ar galimas veiklas ir jų ribojimus.

2.3. Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 37 straipsnio 1 dalyje nustatyto teisiniu reguliavimu ir esamomis teisinio reguliavimo spragomis suinteresuotai visuomenei trukdoma ginti savo ir viešuosius interesus, pačiai ginčijant teismuose galimai neteisėtus statybą leidžiančius dokumentus. Dėl Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 37 straipsnio 1 dalies, Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 1 ir 2 prieduose, Statybos įstatymo 27 straipsnio 1 dalyje, aplinkos ministro patvirtintuose statybos techniniuose reglamentuose STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“ ir STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“ nustatyto teisinio reguliavimo mažaaukštės statybos individualių namų kvartale 29,50 m aukščio ryšių (telekomunikacijų) tinklų bokštas galėjo būti pastatytas, neatliekant jokių planuojamos ūkinės veiklos vertinimo, teritorijų planavimo, žemės paskirties ar naudojimo būdo keitimo, visuomenės informavimo apie planuojamas statybas procedūrų.

Tokiu teisiniu reguliavimu Lietuva nesilaiko ne tik savo prisiimtų tarptautinių įsipareigojimų, bet ir savo pačios teisės aktų, kurdama naujus aktus, kuriais pažeidžiama suinteresuotos visuomenės ir asmenų teisė dalyvauti teritorijų planavimo procese bei teisė į savo pažeistų teisių bei interesų teisminę gynybą.

2.4. Savivaldybės tarybos 2008 m. balandžio 23 d. sprendimu Nr. 1-449 patvirtintas Skaitmeninio radijo ryšio tinklo bazinių stočių išdėstymo Savivaldybės teritorijoje specialusis planas, Savivaldybės tarybos 2015 m. balandžio 1 d. sprendimu Nr. 1-2317 pripažintas Savivaldybės teritorijos bendrojo plano, patvirtinto Savivaldybės tarybos 2007 m. vasario 14 d. sprendimu Nr. 1-1519 ir 2015 m. balandžio 1 d. sprendimu Nr. 1-2317 pripažinto galiojančiu neterminuotai, sudėtine dalimi. Iš specialiojo plano (schemos) sprendinių matyti, kad radijo ryšio (telekomunikacijų) tinklų bokštas Sklype nenumatytas.

2.5. Pagal Vilniaus miesto bendrojo plano sprendinius Sklype taip pat jokių ryšių tinklų bokštų statybų galimybė ir tokio aukštingumo statinio statyba nenumatyta, nors minėti teritorijų planavimo dokumentai nustato toje teritorijoje maksimalų leistiną aukštingumą, nagrinėjamu atveju viršytą.

2.6. VTPSI nepagrįstai atsisakė ginti viešąjį interesą, t. y. ginčyti, gyventojų manymu, neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą.

2.7. LVAT ne kartą yra nurodęs, kad pažeidimai, sudarę kliūtis visuomenės narių dalyvavimui teritorijų planavimo procese, yra vienas iš pagrindų pripažinti parengtus teritorijų planavimo dokumentus neteisėtais (2006 m. lapkričio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A8-1828/2006; 2008 m. balandžio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A502-627/2008, 2009 m. kovo 30 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A556-440/2009).

3. Pareiškėja skunde prašo:

3.1. Lietuvos Respublikos Ministrės Pirmininkės, Seimo Aplinkos apsaugos komiteto vadovės

ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įvertinti skunde nurodytą teisinį reguliavimą ir pateikti atsakymus į konkrečius klausimus;

3.2. Seimo kontrolieriaus „įvertinti VTPSI atsakymų suinteresuotiems asmenims pagrįstumą“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

3.3. Lietuvos Respublikos generalinės prokurorės „taikyti viešojo intereso gynimo priemonės ir kreiptis į teismą dėl neteisėto statybą leidžiančio dokumento panaikinimo“.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimo metu nustatytos aplinkybės

4. <...> g., Vilniuje, gyventojos 2019 m. spalio 18 d. kreipimesi VTPSI Rytų Lietuvos statybos valstybinės priežiūros departamentui (toliau vadinama – Departamentas) rašoma:

„Atsižvelgęs į tai, kad 2019 m. spalio 17 d. tankiai apgyvendintoje teritorijoje <...> rajone, tarp gyvenamųjų namų, Sklype, kuris ribojasi su man nuosavybės teise priklausančiu sklypu, buvo pradėtos ryšių bokšto statybos pagal 2019 m. rugpjūčio 22 d. išduotą ryšių (telekomunikacijų) tinklų statinio (adresu <...>, Vilnius) statybos leidimą Nr. LSNS-01-190822-00857 (toliau – Statybos leidimas), apie kurio rengimą aplinkiniai gyventojai nebuvo iš anksto informuoti ir nieko nežinojo, kol neprasidėjo statybų darbai, VTPSI Departamento prašau:

1) patikrinti minėto ryšių bokšto Statybos leidimo išdavimo teisėtumą, ar jis išduotas nepažeidžiant teisės aktų reikalavimų ir teritorijų planavimo dokumentų, ar nurodyto objekto statybos projektas parengtas tinkamai, ar nebuvo pažeistos viešinimo procedūros, ar šiame Sklype apskritai galima tokio statinio statyba, ar tai nepažeidžia Vilniaus miesto bendrojo plano sprendinių ir minėtam Sklypui nustatytos žemės naudojimo paskirties (šios teritorijos naudojimo tipo ir reglamentų), ar gauti visi privalomi atsakingų institucijų pritarimai ir besiribojančių sklypų savininkų sutikimai, ar neviršijamas šiame Sklype leidžiamas maksimalus pastatų aukštingumas, ar nepažeidžiami minimalūs atstumai iki gretimų žemės sklypų ir pan.;

2) patikrinti ryšių bokšto statybos darbų vykdymo teisėtumą, ar darbai statybvietėje organizuojami pagal teisės aktų reikalavimus, kurie leistų užtikrinti aplinkinių saugą bei išvengti nelaimingų atsitikimų joje, kadangi šiuo metu ji nėra tinkamai prižiūrima, nėra aptverta saugia ir tvarkinga tvora, į statybvietės teritoriją be didelio vargo patenka vaikai, nėra jokių išpėjamųjų ženklų ir pan. Šias aplinkybes pagrindžia pridedama statybvietės nuotrauka/-os [...];

3) nedelsiant sustabdyti pradėtas statybas bei įpareigoti atsakingus asmenis pašalinti savavališkų statybų padarinius, nustačius Statybos leidimo išdavimo procedūrų pažeidimus ir (arba) savavališkas statybas, ir (arba) kreiptis į teismą dėl Statybos leidimo galiojimo panaikinimo, prašant teismo pritaikyti laikinąsias apsaugos priemones ir sustabdyti statybas iki galutinio teismo sprendimo įsiteisėjimo, taip pat neišduoti statybos užbaigimą patvirtinančių dokumentų. [...].“

5. VTPSI Departamento 2020 m. vasario 10 d. rašte Nr. 2D-1818, kuriuo atsakyta adresatams pagal sąrašą (jame nurodyta ir <...> g., Vilniuje gyventojas, pateikusi VTPSI Departamentui šios pažymos 4 punkte nurodytą kreipimąsi), rašoma:

„VTPSI Departamentas gavo Jūsų skundą dėl Sklype ryšių (telekomunikacijų) tinklų statinio statybos.

Pažymime, kad Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad statybos valstybinę priežiūrą atlieka VTPSI, o šio straipsnio 2 dalyje nurodytas baigtinis statybos valstybinės priežiūros funkcijų sąrašas.

VTPSI Departamentas, patikrinęs duomenis Lietuvos Respublikos statybų leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje „Infostatyba“ (toliau vadinama – Infostatyba), nustatė, kad Savivaldybės administracija 2019 m. rugsėjo 22 d. išdavė statybą leidžiantį dokumentą Nr. LSNS-01-190822-00857, kuriuo pagal projekto „Ryšių (telekomunikacijų) tinklų statinio <...>, Vilniuje statybos projektas“ (toliau – Projektas) sprendinius suteikiama teisė Sklype statyti ryšių tinklų statinį. Minėto projekto sprendiniuose numatyta, kad 29,50 m aukščio ryšių tinklų statinio

paskirtis – elektromagnetinių bangų signalų priėmimas iš aplinkinių judriojo korinio radijo ryšio bazinių stočių ir nešiojamų radijo telefonų bei elektromagnetinių bangų signalų skleidimas tam tikrose dažnių juostose, suformuojant UAB „B“ judriojo skaitmeninio radijo ryšio GSM tinklą. Pažymėtina, kad minėto statinio Projektui Infostatyboje pritarė visi jį turėję patikrinti subjektai.

Atkreipiame Jūsų dėmesį į tai, kad Savivaldybės taryba 2008 m. balandžio 23 d. sprendimu Nr. 1-449 patvirtino Savivaldybės teritorijoje galiojantį Skaitmeninio radijo ryšio tinklo bazinių stočių išdėstymo Savivaldybės teritorijoje specialųjį planą (toliau vadinama – Specialusis planas). Minėtas Specialusis planas Savivaldybės tarybos 2015 m. balandžio 1 d. sprendimu Nr. 1-2317 buvo pripažintas Savivaldybės teritorijos bendrojo plano, patvirtinto Savivaldybės tarybos 2007 m. vasario 14 d. sprendimu Nr. 1-1519 ir 2015 m. balandžio 1 d. sprendimu Nr. 1-2317 pripažinto galiojančiu neterminuotai, sudedamąja dalimi.

Pažymime, kad iki 2014 m. sausio 1 d. galiojusiam TPI 22 str. 1 d. buvo numatyta, kad detalieji planai rengiami teritorijoms, kuriose pagal savivaldybių teritorijų ir jų dalių (miestų, miestelių) bendruosius ar specialiuosius planus numatyta plėtoti gyvenamųjų namų, visuomeninės paskirties, rekreacinių ir bendro naudojimo, pramonės ir sandėliavimo, komercinių ir prekybos, inžinerinių tinklų, susisiekimo komunikacijų ir kitų objektų statybą, bet nuo 2014 m. sausio 1 d. įsigaliojus naujai TPI redakcijai, specialiųjų planų rengimas yra numatytas tik ypatingiems inžineriniams statiniams statyti.

Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 37 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad elektroninių ryšių tinklų teikėjai turi teisę įrengti elektroninių ryšių infrastruktūrą žemėje, kuri jiems priklauso nuosavybės teise, taip pat jei yra nustatytas servitutas ar elektroninių ryšių tinklų teikėjai turi teisę naudoti žemę kitu pagrindu, nekeisdami žemės paskirties. TPI numatytais atvejais elektroninių ryšių infrastruktūrai priklausančių bokštų ir stiebų, priskiriamų ypatingiems statiniams, išdėstymui rengiami Elektroninių ryšių infrastruktūros vystymo specialieji planai, kurių organizavimo, rengimo, koregavimo, derinimo, tikrinimo, tvirtinimo tvarką nustato Elektroninių ryšių infrastruktūros vystymo specialiųjų planų rengimo taisyklės, tvirtinamos Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu.

Pagal statybos techninio reglamento STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“ V skyriaus Antrojo skirsnio 1 lentelės 21 p. minėtas inžinerinis statinys priskiriamas neypatingų statinių kategorijai.

Pažymime, kad Elektroninių ryšių infrastruktūros vystymo specialiųjų planų rengimo taisyklių II skyriaus 8 straipsnyje nurodoma, kad elektroninių ryšių infrastruktūros vystymo specialiųjų planų planavimo objektas – elektroninių ryšių infrastruktūrai priklausančios bokštai ir stiebai, priskiriami ypatingiems statiniams.

Atsižvelgdami į išvardytą teisinį reglamentavimą, informuojame, kad tik planuojant elektroninių ryšių infrastruktūrai priklausančių bokštų ir stiebų, priskiriamų ypatingų statinių kategorijai, statybą, turi būti rengiami Elektroninių ryšių infrastruktūros vystymo specialieji planai.

Apie numatomą statinių projektavimą ir visuomenės dalyvavimą svarstant statinių projektinius pasiūlymus informuojama Lietuvos Respublikos statybos įstatymo nustatyta tvarka. Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 37 straipsnyje, numatoma, kad savivaldybės administracijos direktorius (jo įgaliotas savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas) privalo informuoti visuomenę apie numatomą visuomenei svarbių statinių ir statinių dalių projektavimą, apie numatomą statinių ir statinių dalių projektavimą, kai TPI 20 straipsnyje nustatytais atvejais neparengti vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentai ir statyba konkrečiame žemės sklype leidžiama, taip pat apie visuomenės dalyvavimą svarstant statinių ir statinių dalių projektinius pasiūlymus. Visuomenei svarbių statinių ir statinių dalių sąrašus (nurodant paskirtį), visuomenės informavimo apie numatomą statinių ir statinių dalių projektavimą ir visuomenės dalyvavimo svarstant statinių ir statinių dalių projektinius pasiūlymus tvarką nustato aplinkos ministras.

Visuomenei svarbių statinių sąrašas pateiktas statybos techninio reglamento STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“ 4 priede. Informuojame, jog telekomunikacijų ryšių tinklų statiniai nėra įvardinti kaip visuomenei svarbūs statiniai.

VTPSI Departamentas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos

valstybinės priežiūros įstatymu, 2019 m. spalio 29 d. patikrino inžinerinį statinį – ryšių tinklų statinį, esantį <...>, Vilniuje. Patikrinimo metu nustatyta, kad minėtas inžinerinis statinys, neturintis stogo, įrengtas ant betoninio pagrindo, statybos darbai vykdomi nebuvo.

Papildomai informuojame, kad statinio statyba sustabdoma Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo 13 straipsnyje nurodytais atvejais:

- 1) kai nustatoma, kad statyba yra savavališka ir surašomas savavališkos statybos aktas;
- 2) kai statybos metu atsirado pavojingų statinio ar jo dalies deformacijų, įvyko statomo statinio ar jo dalies avarija ar yra nustatyta avarijos grėsmė;
- 3) kai statyba nėra savavališka, tačiau statytojas neatitinka kitų privalomų reikalavimų statytojo teisei įgyvendinti, jeigu statyba vykdoma valstybinėje žemėje;
- 4) kitais, atvejais, nustačius, kad statinys (jo dalis) statomas (statoma) pažeidžiant statinio projekto sprendinius ar teisės aktų reikalavimus.

Informuojame, kad radijo dažnių juostos radiotechninių objektų (pavyzdžiui, mobiliojo ryšio bazinių stočių) įrengimo visuomenės sveikatos saugos reikalavimus nustato šie du pagrindiniai teisės aktai:

1. Lietuvos higienos norma HN 80:2015 „Elektromagnetinis laukas gyvenamojoje aplinkoje. Parametrų normuojamos vertės ir matavimo reikalavimai 10 kHz-300 GHz radijo dažnių juostoje“;
2. Radiotechninio objekto radiotechninės dalies projekto ir elektromagnetinės spinduliuotės stebėsenos plano derinimo tvarkos aprašas.

Pažymėtina, kad Lietuvos higienos normos HN 80:2015 „Elektromagnetinis laukas gyvenamojoje aplinkoje. Parametrų normuojamos vertės ir matavimo reikalavimai 10 kHz - 300 GHz radijo dažnių juostoje“ III skyriaus 6 punkte nurodoma, kad operatorius, prieš įrengdamas (statydamas) radiotechninį objektą, privalo Radiotechninio objekto radiotechninės dalies projekto ir elektromagnetinės spinduliuotės stebėsenos plano derinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. kovo 2 d. įsakymu Nr. V-200 „Dėl Radiotechninio objekto radiotechninės dalies projekto ir elektromagnetinės spinduliuotės stebėsenos plano derinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka suderinti jo radiotechninės dalies projektą ir elektromagnetinės spinduliuotės stebėsenos planą su Nacionaliniu visuomenės sveikatos centru prie Sveikatos apsaugos ministerijos. Atsižvelgdamas į tai, VTPSI Departamentas 2019 m. spalio 25 d. kreipėsi į Nacionalinį visuomenės sveikatos centrą, prašydamas suteikti tarnybinę pagalbą ir informuoti, ar statytojas UAB „B“ ar jo įgalioti asmenys kreipėsi dėl minėto objekto radiotechninės dalies projekto ir elektromagnetinės spinduliuotės stebėsenos plano suderinimo bei ar minėta dokumentacija buvo suderinta.

Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Vilniaus departamentas (toliau vadinama – Sveikatos centras) 2019 m. lapkričio 11 d. VTPSI Departamentui pateikė atsakymą, kad Sveikatos centras, išnagrinėjęs 2019 m. spalio 9 d. UAB „C“ pateiktą prašymą ir dokumentaciją, 2019 m. lapkričio 6 d. priėmė sprendimus Nr. (10-11 14.3.6 E)BSV-21597 ir Nr. (10-11 14.3.6 E)BSV-21600 dėl UAB „B“ radiotechninio objekto „D“, <...> Vilniuje, radiotechninio projekto objekto dalies projekto ir stebėsenos plano suderinimo.

Papildomai informuojame, kad Savivaldybės administracija VTPSI Departamentą informavo, kad minėtame sklype Tvarkymo ir švaros taisyklių, patvirtintų Savivaldybės tarybos 2011 m. lapkričio 23 d. sprendimu Nr. 1-326, pažeidimų nenustatyta.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, vadovaudamiesi išvardytu teisiniu reglamentavimu bei įvertinę Sveikatos centro pateiktą išvadą, informuojame, kad ryšių (telekomunikacijų) tinklų statinio, statomo Sklype, statyba vykdoma, nepažeidžiant teisės aktuose nustatytų reikalavimų, o VTPSI Departamentas neturi pagrindo stabdyti minėto statinio statybos darbų.

VTPSI Departamento veiksmai, neveikimas ar administraciniai sprendimai gali būti skundžiami Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymo 25 straipsnio 11 dalies ir Asmenų prašymų, skundų (pranešimų) nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo VTPSI taisyklėmis, patvirtintomis VTPSI viršininko 2014 m. sausio 8 d. įsakymu Nr. 1V-5, 56 punkto nustatyta tvarka.“

6. Pareiškėjos atstovo 2021 m. spalio 13 d. Skunde, adresuotame ir AM:

- akcentuota teritorijų planavimo dokumentų rengimo, kaip skirtingų asmenų ir visuomenės grupių interesų derinimo reikšmė ir iš to sekantis teritorijų planavimo proceso viešumo reikalavimas, sudarantis sąlygas visuomenei dalyvauti teritorijų planavimo procese ir teikti pasiūlymus;

- atkreiptas dėmesys į tai, koks svarbus informacijos apie teritorijų planavimo pradžią ir tikslus teikimas visuomenei, jos supažindinimas su parengtais teritorijų planavimo dokumentais, konsultavimasis, pasiūlymų teikimas ir jų nagrinėjimas bei viešasis svarstymas;

- pažymėta, kad atitinkamų statinių statybos galimybę apsprendžia teritorijų planavimo dokumentuose nustatomas žemės sklypo naudojimo režimas;

- atkreiptas dėmesys į Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktikoje pabrėžtą valdžios institucijų pareigą užtikrinti asmenų teisę dalyvauti detaliojo plano viešajame svarstyme realiai, pažymint, kad procedūrų pažeidimai teismo praktikoje vertinami, kaip pagrindas pripažinti parengtus teritorijų planavimo dokumentus neteisėtais (žr. pažymos 36 punktą);

- konstatuota, kad nagrinėjamu atveju suinteresuota visuomenė nebuvo informuota apie 29,50 m. aukščio ryšių (telekomunikacijų) tinklų bokšto statybų planavimą;

- nurodytas teisinis reguliavimas, dėl kurio suinteresuota visuomenė nebuvo informuota apie planuojamas ryšių (telekomunikacijų) tinklų bokšto statybas, negalėjo dalyvauti nei teritorijų planavimo dokumento, nei projektinių pasiūlymų svarstyme;

- pažymėta, kad suinteresuota visuomenė neturi galimybės ginčyti teisme tokių statinių statybos dokumentų teisėtumą ir pagrįstumą dėl TPI 49 straipsno 4 dalyje nustatytų specialiųjų sąlygų, kurios yra būtinos, norint ginčyti teisme priimto administracinio sprendimo dėl teritorijų planavimo dokumento patvirtinimo teisėtumą (žr. pažymos 21 punktą);

- atkreiptas dėmesys į tai, kad viešąjį interesą turinčios ginti institucijos šia teise naudojami selektyviai, pažymint, jog teisminiai procesai dėl institucijų sprendimų atsisakyti ginti viešąjį interesą panaikinimo yra tik betikslis pareiškėjų ir teismų darbo laiko gaišinimas, nes visose bylose teismai prokuroro sprendimo nekvestionuoja, konstatuodami, kad klausimas dėl viešojo intereso pažeidimo egzistavimo yra išimtinė prokuroro kompetencija. Įstatymų leidėjas nenustato jokių taisyklių, kuriomis vadovaujantis turėtų būti nagrinėjamas sprendimo atsisakyti ginti viešąjį interesą teisėtumo ir pagrįstumo klausimas;

- pateikti bylų iš teismų praktikos pavyzdžiai, iliustruojantys suinteresuotų asmenų ir organizacijų negalimumą ginčyti teritorijų planavimo ir statybos dokumentų teisėtumą ir pagrįstumą;

- teigta, kad teisiniu reglamentavimu, institucijų ir teismų praktika yra siekiama užtikrinti neteisėtų statybos darbų atlikimą, statant statinius pažeidžiant nustatytus teritorijos naudojimo reglamentus, ribojant visuomenės teisę gauti informaciją apie numatomą ūkinę veiklą ir ryšių (telekomunikacijų) tinklų statinių statybas, ribojant suinteresuotos visuomenės dalyvavimą, svarstant teritorijų planavimo dokumentus ir projektinius pasiūlymus, bei neužtikrinant visuomenės intereso dalyvauti priimant sprendimus, t. y. pažeidžiant TPI 8 straipsnį (žr. pažymos 21 punktą), Orhuso konvenciją (žr. pažymos 12 punktą), 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL 2012 L 26, p. 1) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/52/ES (OL 2014 L 124, p. 1);

- pažymėta, kad Savivaldybės tarybos 2008 m. balandžio 23 d. sprendimu Nr. 1-449 patvirtintas Skaitmeninio radijo ryšio tinklų bazinių stočių išdėstymo Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje specialusis planas parengtas bei patvirtintas neteisėtai, nes parengtas neatlikus viešinimo procedūros;

- atkreiptas dėmesys į tai, kad pagal TPI 20 straipsnio 5 dalies 1 punktą, konkrečių statinių statybų žemės sklypuose galimybės ir jiems nustatomi reikalavimai turi būti nustatyti detaliojo plano ir (ar) savivaldybės dalies bendrojo planu, parengtais vietovės lygmeniu, bet ne savivaldybės lygmens specialiojo ar bendrojo planu;

- teigta, kad nepaisant teisinio reguliavimo išimčių, 29,50 m. aukščio ryšių (telekomunikacijų) tinklų bokšto statybos vienbučio ar dvibučio namo statybai skirtame žemės sklype yra neteisėtos, kaip prieštaraujančios nustatytam teritorijos (žemės sklypo) naudojimo režimui, apimančiam ne tik žemės sklypo naudojimo būdą bei užstatymo tipą (ką statytojui leidžia pažeisti Elektroninių ryšių įstatymo 37 straipsnio 1 dalis), bet ir leistiną aukštingumą, kuris mažaaukščių gyvenamųjų namų statybos teritorijoje yra viršytas net keletą kartų;

- prašyta įvertinti šiame pareiškime paminėtą teisinį reguliavimą ir atsakyti, ar Elektroninių ryšių įstatymo 37 straipsnio 1 dalyje nustatytos išimtys dėl žemės sklypo naudojimo būdo keitimo ir tam reikalingų teritorijų planavimo dokumentų rengimo neprieštarauja TPI 8 straipsnyje, Jungtinių Tautų konvencijoje dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimančioms sprendimams ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais, 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2011/92/ES pripažintoms suinteresuotos visuomenės teisėms būti informuotai apie planuojamas ūkines veiklas ir turėti galimybę dalyvauti svarstant tokios veiklos (statybos) planus;

- prašyta įvertinti TPI 8 straipsnyje ir TPI 49 straipsnio 4 dalyje nustatyto teisinio reguliavimo tarpusavio suderinamumą;

- prašyta įvertinti TPI 49 straipsnio 4 dalyje įtvirtintos konstitucinės asmenų ir suinteresuotos visuomenės teisės ginti savo teises kreipiantis į teismus apribojimo pagrįstumą bei teisėtumą;

- prašyta įvertinti viešojo intereso gynimo teisę turinčių subjektų sprendimų pagrįstumo ir teisėtumo kontrolės mechanizmo nebuvimą ir jo poreikį, t. y. ar įstatymų leidėjui arba Vyriausybei nereikėtų nustatyti taisyklių, kuriomis vadovaujantis būtų galima spręsti dėl sprendimo ginti ar atsisakyti ginti viešąjį interesą pagrįstumo;

- prašyta atsakyti, kokiais objektyviais kriterijais vadovaujantis statybos techninio reglamento STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“ V skyriaus Antrojo skirsnio 1 lentelės 21 p. buvo nuspręsta, kad pvz. 29,99 m aukščio ryšių (telekomunikacijų) tinklų bokštas yra neypatingas statinys, o 30 m aukščio bokštas jau yra ypatingas statinys? Ką nulemia 1 centimetro skirtumas?;

- prašyta atsakyti, kokiais objektyviais kriterijais vadovaujantis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu patvirtintame visuomenei svarbių statinių sąraše ryšių (telekomunikacijų) tinklų statiniai nėra įvardinti kaip visuomenei svarbūs statiniai (žr. STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“ 4 priedą), kaip tai dera su Elektroninių ryšių įstatymo 37 straipsnio 1 dalyje nustatytomis išimtimis tokių statinių statyboms?;

- prašyta atsakyti, kaip vertinamas faktas, kad Savivaldybės tarybos 2008 m. balandžio 23 d. sprendimu Nr. 1-449 patvirtintas Skaitmeninio radijo ryšio tinklo bazinių stočių išdėstymo Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje specialusis planas, nustatantis ypatingų statinių kategorijai priskiriamų skaitmeninio radijo ryšio tinklų bokštų statybos vietas, parengtas neatlikus viešinimo procedūros, o teritorijų planavimo valstybinės priežiūros institucija tame nemato jokios problemos?;

- prašyta paaiškinti tai, kad savivaldybės lygmens specialiuoju planu, kuris jau po patvirtinimo yra pripažįstamas Savivaldybės bendrojo plano dalimi, yra nustatomi teritorijų naudojimo reglamentai, kurie pagal TPI 20 straipsnio 5 dalies 1 punktą turėtų būti nustatyti detaliuoju planu ir (ar) savivaldybės dalies bendruoju planu, tačiau teritorijų planavimo valstybinės priežiūros institucija tame nemato jokios problemos?;

- prašyta paaiškinti tai, kad mažaaukštės statybos gyvenamųjų namų kvartale yra pastatytas 29,50 m aukščio statinys, tačiau statybos valstybinės priežiūros institucija tame nemato jokios problemos?

Prie Skundo pridėtas gyventojų pareiškimas, kuriame rašoma:

„Mes, <...> mikrorajono gyventojai, pareiškiame, kad greta mūsų gyvenamųjų būstų esančiame Sklype, kurio naudojimo būdas – vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos, pastatyto ryšio bokšto statybos su mumis nebuvo derintos ir mes prieštaraujame tokio statinio buvimui tam neskirtoje teritorijoje.“

7. AM, teikdama atsakymą į Skundą, 2021 m. spalio 22 d. rašte Nr. (14)-D8(E)-6644 Pareiškėjos atstovui (nurodant, kad kopija teikiama Vyriausybės kanceliarijai, Seimo Aplinkos

apsaugos komiteto pirmininkei, Seimo kontrolieriui, Lietuvos Respublikos generalinei prokurorei):

- paminėjo, jog AM nesuteikta teisė aiškinti įstatymų nuostatas ar bendrųjų planų sprendinius bei jų taikymą;

- atkreipė dėmesį į tai, kad Skunde nurodyta planuojama ūkinė veikla (ryšių tinklų statinio statyba) nepatenka į Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo (toliau vadinama – PAV) įstatymo 1 ir 2 prieduose nurodytų veiklų sąrašus, todėl poveikio aplinkai vertinimas ar atranka dėl poveikio aplinkai vertinimo neprivaloma;

- informavo apie PAV įstatymu į Lietuvos nacionalinę teisę perkeltas Lietuvos Respublikos nacionalinę teisę perkeltos 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo nuostatas, atitinkamai ir šio įstatymo nuostatų atitikimą nurodytai direktyvai;

- dėl Elektroninių ryšių įstatymo 37 straipsnio 1 dalies, numatančios galimybę įrengti elektroninių ryšių infrastruktūrą, nekeičiant pagrindinės žemės naudojimo paskirties, pasisakė apie galimą sąsają su Žemės įstatymo 40 straipsnio 6 dalies 2 punktu, numatančiu galimybę naudoti žemę, nekeičiant sklypo pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir (ar) žemės sklypo naudojimo būdo, kai jame statomas inžinerinės infrastruktūros objektas, kuriam aptarnauti reikalingas ne didesnis kaip 0,01 ha žemės plotas;

- pripažino, kad Elektroninių ryšių įstatyme numatyta prievolė tik ypatingiems statiniams priskirtinų elektroninių ryšių infrastruktūrai priklausančių bokštų ir stiebų statybą numatyti teritorijų planavimo dokumentuose (laikantis viešinimo procedūrų) ir iki 2021 m. liepos 1 d. galiojusios TPI redakcijos 20 straipsnio 5 dalyje nustatytos išimtys dėl šio straipsnio 2 dalies 1 punkte nustatyto visuomenės informavimo apie numatomą statinių projektavimą taikymo galėjo sukurti visuomenės teisės susipažinti su planuojamomis veiklomis ir jų vykdymui reikalingų statinių statyba ribojimą, aiškumo principo neužtikrinimą, trukdymą sukurti vientisą, nuoseklią, darnią ir veiksmingą teisės sistemą;

- išreiškė nuomonę, kad TPI 20 straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais suteikiant galimybę įgyvendinti statytojo teisę teritorijose, kurioms nenustatytas teritorijos naudojimo reglamentas, turėtų būti informuojama visuomenė apie numatomą statinių ir statinių dalių projektavimą, suteikiant sąlygas visuomenei dalyvauti statinių ir statinių dalių projektinių pasiūlymų svarstyme;

- informavo apie nuo 2021 m. liepos 1 d. įsigaliojusius TPI 20 straipsnio pakeitimus, t. y. iki tol buvusių išimčių panaikinimą;

- atkreipė dėmesį į Statybos įstatymo 37 straipsnyje savivaldybės administracijos direktoriui ar jo įgaliotam savivaldybės administracijos valstybės tarnautojui nustatytą pareigą informuoti visuomenę apie numatomą visuomenei svarbių statinių ir statinių dalių projektavimą, apie numatomą statinių ir statinių dalių projektavimą, kai TPI 20 straipsnyje nustatytais atvejais neparengti vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentai ir statyba konkrečiame žemės sklype leidžiama, taip pat apie visuomenės dalyvavimą, svarstant statinių ir statinių dalių projektinius pasiūlymus;

- nurodė, kad atvejais, kai statytojas savivaldybės administracijos direktoriui ar jo įgaliotam savivaldybės administracijos valstybės tarnautojui turi teikti prašymą informuoti visuomenę apie parengtus statinių projektinius pasiūlymus, nurodyti statybos techninio reglamento STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas. Statinio ekspertizė“ 60 punkte;

- pateikė nuomonę, kad vadovaujantis galiojančiomis teisės aktų nuostatomis, visuomenė turi būti informuojama apie statinių ar jų dalių, kuriems iki 2021 m. liepos 1 d. galiojusiomis TPI 20 straipsnio 5 dalies nuostatomis buvo nustatytos išimtys, projektavimą, kai rengiami šių statinių ar jų dalių projektai;

- dėl TPI 8 straipsnio 2 dalies (visuomenės (viešojo) intereso įgyvendinimo, planuojant teritorijas, per reglamentuotą viešą teritorijų planavimo procesą) santykio su TPI 49 straipsnio 4 dalimi (suinteresuotos visuomenės atstovų, kitų suinteresuotų fizinių ir juridinių asmenų teisės kreiptis į teismą dėl priimto administracinio sprendimo dėl teritorijų planavimo dokumento patvirtinimo panaikinimo privalomų sąlygų) išreiškė nesutikimą su Skunde nurodytais teiginiais dėl teritorijų planavimo viešinimo procedūrų deklaratyvumo, skundų nagrinėjimo procedūros

formalumo. AM išsakė poziciją, kad teisinis reguliavimas sukuria sąlygas viešam teritorijų planavimo procesui;

- išreiškė nuomonę, kad teisinio reguliavimo pakeitimai suteikė suinteresuotai visuomenei didesnes galimybes dalyvauti teritorijų planavimo procese ir reikšti savo nuomonę – atkreipė dėmesį į nuo 2021 m. liepos 1 d. nustatytą platesnį bendrosios teritorijų planavimo dokumentų viešinimo procedūrų tvarkos taikymą (papildomai taikant ją, rengiant naujus specialiojo teritorijų planavimo dokumentus ir (ar) keičiant juos), užtikrinantį didesnę visuomenės įtrauktį į teritorijų planavimo procesą. AM pažymėjo, kad supaprastintą teritorijų planavimo dokumentų viešinimo procedūrą tvarką numatyta taikyti tik koreguojant specialiojo teritorijų planavimo dokumentus ir išimtiniais atvejais – detaliuosius planus;

- išsakė poziciją, kad nenustačius suinteresuotai visuomenei sąlygų teismo tvarka ginčyti priimtą administracinį sprendimą dėl teritorijų planavimo dokumento (viešinto nustatyta tvarka) patvirtinimo, galimai būtų pažeisti teisinių santykių stabilumo, teisėtų lūkesčių, teisinio tikrumo ir teisinio saugumo principai (galėtų susidaryti padėtis, kai TP dokumento viešinimo procedūrų metu pastabos ir pasiūlymai neteikiami, bet kreipiamasi į teismą įgyvendinant arba įgyvendinus šiuo dokumentų sprendinius);

- dėl Skunde nurodyto prašymo pagrįsti, kokiais kriterijais vadovaujantis 30 metrų aukščio ryšių (komunikacijų) tinklų bokštas priskirtinas ypatingiems statiniams, o 29,99 m – ne, paaiškino, kad ypatingų statinių kategorijai priskiriamų statinių sąrašą tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija; nurodė neypatingo statinio sąvoką ir paaiškino, kad pastato ir inžinerinio statinio paprastųjų konstrukcijų požymius bei techninius parametrus nustato normatyviniai statybos techniniai dokumentai; nurodė, kad statiniai į kategorijas suskirstyti pagal atitinkamus požymius, atsižvelgus į įvairius statinių veikiančius (galinčius veikti) kriterijus – statinyje vykdomą veiklą, statinio konstrukciją, technologijų sudėtingumą, statinio paskirtį, naudojimo ypatumus ir pan.; nurodė, kad pagal STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“ nuostatas 30 m ir aukštesni bokštai, stiebai, radiolokatoriai, skrydžių valdymo bokštai, vėjo elektrinės, vandentiekio bokštai, vandens aušyklos ir kiti panašūs inžineriniai statiniai priskiriami ypatingų statinių kategorijai;

- dėl Skunde nurodyto prašymo pagrįsti ryšių (telekomunikacijų) tinklų statinių neįtraukimą į aplinkos ministro įsakymu patvirtintą visuomenei svarbių statinių sąrašą priminta apie teisės aktų (įskaitant ir statybos techninių reglamentų) projektų skelbimą Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos Projektų registravimo posistemėje, derinimą su suinteresuotomis institucijomis ir visuomene, pažymint, kad visuomenei svarbių statinių sąrašas buvo patvirtintas, atsižvelgus į gautas pastabas ir pasiūlymus. AM priminė suinteresuotos visuomenės teisę teikti pasiūlymus dėl teisės aktų keitimo;

- dėl ypatingųjų statinių kategorijai priskiriamų skaitmeninio radijo ryšio tinklų bokštų statybos vietas nustatančio Skaitmeninio radijo ryšio tinklo bazinių stočių išdėstymo Savivaldybės teritorijoje specialiojo plano parengimo, neatlikus viešinimo procedūrų, pažymėjo, kad AM nevertina įvykusių teritorijų planavimo procesų ir patvirtintų teritorijų planavimo dokumentų teisėtumo, nes nurodytas specialusis planas pripažintas nagrinėjamu metu galiojusio Savivaldybės bendrojo plano dalimi, ir į tai, kad Savivaldybės taryba 2021 m. birželio 2 d. patvirtino naują Savivaldybės teritorijos bendrąjį planą. AM pažymėjo, kad teritorijų planavimo procesų ir procedūrų teisėtumo tikrinimas priskirtas VTPSI kompetencijai;

- dėl teritorijų naudojimo reglamentų, kurie pagal TPĮ 20 straipsnio 5 dalies 1 punktą turėtų būti nustatyti detaliuoju planu ir (ar) savivaldybės dalies bendruoju planu, AM paaiškino neturinti informacijos apie Savivaldybės tarybos 2008 m. balandžio 23 d. sprendimu Nr. 1-449 patvirtinto Skaitmeninio radijo ryšio tinklo bazinių stočių išdėstymo Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje specialiajame plane nustatytą TPĮ 18 straipsnio 1 dalyje nurodytą teritorijos naudojimo tipą, leidžiamuosius žemės sklypų užstatymo tankį, užstatymo intensyvumą ir pan., tačiau atkreipė dėmesį į tai, kad detaliuosiuose planuose privaloma nustatyti pastatų, bet ne statinių aukštį. Dėl Skunde nurodyto teiginio apie 29,50 m aukščio ryšių (telekomunikacijų) tinklų bokšto statybos mažaaukščių gyvenamųjų namų statybos teritorijoje leistino aukštingumo viršijimą (net keletą

kartų) AM paaiškino, kad vadovaujantis iki 2021 m. liepos 1 d. galiojusiomis TPĮ 15 straipsnio 2 dalies nuostatomis, savivaldybės lygmens miestų teritorijų bendruosiuose planuose užstatymo aukštis nurodo planuojamoje teritorijoje vyraujančią pastatų aukštį. AM pažymėjo, kad konkretus pastatų aukštis ir (kaip papildomas reglamentas) pastatų aukštų skaičius (aukštingumas) nustatomi, parengus detaliuosius planus (ar vietovės lygmens bendruosius planus, kuriuose nustatomas detaliųjų planų teritorijos naudojimo reglamentas). AM atkreipė dėmesį į tai, kad nagrinėjamo ryšių (telekomunikacijų) tinklų statinio statyba turėjo atitikti savivaldybės lygmens bendrojo plano sprendinius, kurie nereglamentuoja neypatingųjų inžinerinių statinių aukščio;

- AM atkreipė dėmesį į tai, kad vadovaujantis nuo 2021 m. liepos 1 d. įsigaliojusiomis TPĮ nuostatomis, ir įvertinus Elektroninių ryšių įstatymo 37 straipsnio 1 dalyje nurodytas išimtis, Skunde minimu atveju suinteresuota visuomenė būtų supažindinta su planuojamo statyti statinio projekciniais pasiūlymais.

8. Informacija, susijusi su Pareiškėjos skundo nagrinėjimu prokuratūroje:

8.1. Vilniaus apygardos prokuratūros Viešojo intereso gynimo skyriuje išnaginėjus A advokatų profesinės bendrijos 2021 m. spalio 13 d. prašymą „Dėl Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos veiksmų, atsisakant ginti viešąjį interesą, ir Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatyme nustatyto teisinio reguliavimo“ (reg. Nr. AP-26504, 2021 m. spalio 13 d.), 2021 m. gruodžio 31 d. buvo priimtas prokuroro nutarimas atsisakyti taikyti viešojo intereso gynimo priemones (reg. Nr. VI-109). Nutarime konstatuota, kad Savivaldybės administracijos 2019 m. rugpjūčio 22 d. leidimas statyti naują statinį Nr. LSNS-01-190822-00857 bei pagal šį statybą leidžiantį dokumentą vykdyta ryšių (telekomunikacijų) tinklų bokšto statyba Sklype negali būti pripažinti prieštaraujančiais teisės aktų reikalavimams, o kartu ir pažeidžiančiais viešąjį interesą Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo 19 straipsnio prasme. Nenustačius teisės aktų pažeidimų, laikytinų viešojo intereso pažeidimu, dėl kurių galėtų būti taikomos Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo 19 straipsnio 4 dalyje nurodytos viešojo intereso gynimo priemonės, jas taikyti dėl prašyme išdėstytų aplinkybių atsisakyta.

8.2. Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros Viešojo intereso gynimo skyriaus prokuroro 2022 m. kovo 4 d. nutarimu Nr. 13.12.-16 buvo paliktas nepakeistas ginčijamas Vilniaus apygardos prokuratūros prokuroro nutarimas, Pareiškėjui išaiškinant galimybę nutarimą skųsti bendrosios kompetencijos teismui per 30 kalendorinių dienų nuo nutarimo kopijos gavimo dienos.“

8.3. Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros pateiktais duomenimis, 2022 m. kovo 4 d. nutarimas Nr. 13.12.-16 teismo tvarka ginčytas nebuvo.

9. Europos bendrijų komisijos 2008 m. rugsėjo 1 d. teiktoje 1999 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacijos (1999/519/EB) dėl elektromagnetinių laukų (0 Hz-300 GHz) poveikio žmonėms apribojimo taikymo ataskaitoje (Antroji įgyvendinimo ataskaita (2002-2007)) rašoma:

„Elektromagnetiniai laukai (EML), kuriuos skleidžia vis įvairesni elektros ir elektroniniai prietaisai bei įtaisai, daro poveikį visuomenei. Tam tikromis sąlygomis EML gali daryti biologinį poveikį. 1999 m. liepos 12 d. Taryba priėmė rekomendaciją (1999/519/EB), kad apribotų EML poveikį žmonėms.

[...]

Bendras Tarybos rekomendacijos (1999/519/EB) tikslas – nustatyti Bendrijos EML poveikio visuomenei ribojimo sistemą, remiantis geriausiais turimais moksliniais įrodymais, ir nustatyti pagrindą padėčiai stebėti. Joje taip pat nustatytas orientacinis ES teisės aktų dėl EML skleidžiančių gaminių ir įtaisų¹ pagrindas.

Valstybės narės atsako už gyventojų apsaugą nuo galimos dėl EML poveikio kylančios grėsmės ir gali taikyti griežtesnius apribojimus, nei nustatyti reikalingoje.

[...]

Dėl greitos mobiliųjų telekomunikacijų plėtros ir didėjančios asmeninės, buitinės, komercinės

¹ Tarybos direktyvos 2006/95/EB (žemoji įtampa) ir 1999/5/EB (radijo įranga).

ir medicininės įrangos įvairovės ne tik itin padaugėjo EML poveikio šaltinių², bet ir labai pasikeitė visuomenei kasdien daromo poveikio lygis, rūšis ir pobūdis.

[...]

Pagrindinis EML mokslinių tyrimų tikslas – nustatyti poveikio visuomenei, ypač vaikams, lygius ir galimus padarinius sveikatai. Atliekant valstybės lėšomis remiamus mokslinius tyrimus, ypač daug dėmesio skiriama mobiliojo ryšio bazinių stočių, mobiliųjų telefonų, radijo ir televizijos transliavimo bei aukštosios įtampos elektros energijos tiekimo linijų poveikiui. Tačiau tyrinėjamos ir naujos sritys, tokios kaip Wi-Fi arba WLAN.

[...]

Išvada

1999 m. liepos 12 d. Tarybos rekomendacijos dėl elektromagnetinių laukų (0 Hz-300 GHz) poveikio žmonėms apribojimo (1999/519/EB) tikslas – nustatyti ES pagrindą nacionalinėms politikos strategijoms ir priemonėms, skirtoms užtikrinti aukštą gyventojų apsaugos lygį, ir ES teisės aktams bei standartams dėl elektros ir (arba) elektroninių produktų ir įtaisų EML poveikio. Ši rekomendacija grindžiama Tarptautinės apsaugos nuo nejonizuojančios spinduliuotės komisijos (ICNIRP) gairėmis, parengtomis atsižvelgiant į ūmų EML poveikį žmonėms. Siekiant užtikrinti, kad rekomendacija ir toliau būtų grindžiama naujausiais moksliniais įrodymais, ji periodiškai persvarstoma. 2007 m. Atsirandančių ir naujai nustatomų sveikatos pavojų mokslinis komitetas (SCENIHR) persvarstė mokslines žinias apie galimą EML poveikį sveikatai ir nenustatė jokių nuoseklių mokslinių įrodymų, kurie pagrįstų būtinybę keisti Tarybos rekomendacijoje nurodytus pagrindinius apribojimus ir kontrolinius lygius. Vis dėlto SCENIHR nustatė turimų mokslinių žinių spragų ir sritis, kur būtini tolesni moksliniai tyrimai ir nacionaliniu, ir Europos lygmeniu. Į SCENIHR rekomendacijas jau atsižvelgiama, skelbiant kvietimus teikti paraiškas pagal Mokslinių tyrimų septintąją bendrąją programą.

[...]

„Eurobarometro“ atliktas piliečių EML problemos suvokimo tyrimas rodo didelį nepasitenkinimą dėl informacijos ir informavimo trūkumo. Daugelis norėtų gauti daugiau informacijos apie galimą EML poveikį sveikatai per televiziją, spaudą ir radiją, o šiuo metu daugiausiai tokios informacijos galima rasti interneto svetainėse ir specializuotuose leidiniuose.

[...]

Komisija puikiai žino visuomenės susirūpinimą šiuo klausimu, ir toliau aktyviai veikia ir imasi iniciatyvų susirūpinimui mažinti. Komisija, Atsirandančių ir naujai nustatomų sveikatos pavojų mokslinio komiteto (SCENIHR) padedama, periodiškai persvarsto turimus mokslinius įrodymus, siekdama užtikrinti, kad rekomendacija būtų pagrįsta naujausiomis žiniomis. Šiuo klausimu neseniai pradėtos naujos konsultacijos su SCENIHR. Be to, Komisija toliau skiria daug lėšų EML poveikio sveikatai moksliniams tyrimams per mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros bendrąsias programas, kuriose atsižvelgiama į SCENIHR nustatytus mokslinių tyrimų prioritetus.

Kitu lygmeniu Komisija taip pat įkūrė vyriausybės ekspertų darbo grupę, kad gerintų keitimąsi informacija ir nustatytų valstybių narių koordinavimo ir bendradarbiavimo tobulinimo būdus. Ši grupė remia Komisijos iniciatyvas, kad būtų plečiami poveikio gyventojams ir galimo poveikio sveikatai moksliniai tyrimai ir nustatyti tie rekomendacijos aspektai, dėl kurių reikėtų dėti daugiau pastangų.

Taigi Komisija ketina toliau atidžiai stebėti šios rekomendacijos taikymą, skatinti kaupti mokslines žinias apie pagrindinius galimo EML poveikio sveikatai aspektus, iš naujo vertinti rekomendacijos pagrįstumą, atsižvelgdama į visus svarbius naujus mokslinius pokyčius ir prireikus imtis atitinkamų veiksmų. [...].“

² medicinoje naudojami statiniai laukai (MRI), NS energiją naudojančios suvirinimo ir transporto sistemos; itin žemi dažniai (IŽD) (0–300 Hz), naudojami buitiniuose prietaisuose; tarpiniai dažniai (TD) (300 Hz — 100 kHz), naudojami vaizdo ekranuose, apsaugos nuo vagysčių įrenginiuose, kortelių skaitymo įrenginiuose, metalo detektoriuose, elektrochirurgijoje; radijo dažniai (RD) (100 kHz–300 GHz), naudojami belaidžiam ryšiui perduoti, pvz., GSM, UMTS, belaidžiam LAN ir RFID mobiliojo ryšio įrenginiuose ir bazinėse stotyse, ligoninių įrangoje, radijo ir televizijos signalams transliuoti.

10. Valstybinės visuomenės sveikatos priežiūros tarnybos prie Sveikatos apsaugos ministerijos parengtoje 2010 m. liepos 12 d. veiklos ataskaitoje „Nejonizuojančios spinduliuotės valdymo srities teisinės bazės, įskaitant teritorijų planavimą ir statybų procesą, analizė“³ rašoma:

„[...] Mobiliojo ryšio operatorių skaičius nulemia dar didesnę bazinių stočių tankumą, todėl mobilųjų ryšių galima įvardyti kaip masiškiausiai gyventojus veikiantį nejonizuojančios EML spinduliuotės šaltinį.

[...]

Pagrindiniai gyventojų apsaugos nuo EML poveikio nuostatai yra išdėstyti 1999 m. liepos 12 d. priimtoje ES Tarybos Rekomendacijoje (1999/519/EB) dėl elektromagnetinių laukų (0 Hz-300 GHz) poveikio žmonėms ribojimo. Rekomendacijoje nustatyti pagrindiniai apribojimai ir kontroliniai lygiai (ribinės vertės), taikomi ir bazinėms mobiliojo ryšio stotims.

[...]

Rekomendacijoje nurodyta, jog valstybės narės atsako už gyventojų apsaugą nuo galimos dėl EML poveikio kylančios grėsmės ir gali taikyti griežtesnius apribojimus, nei nustatyti rekomendacijoje.

[...]

Naujausioje SCENIHR [Atsirandančių ir naujai nustatomų sveikatos pavojų mokslinis komitetas] išvadoje, skirtoje 100 kHz-300 GHz diapazono radijo dažnio laukams, pabrėžiama, kad iki šiol negauta nuoseklių įrodymų, jog esant mažesniems spinduliuotės lygiams, nei ICNIRP nustatyti, padaromas poveikis sveikatai, tačiau kartu pripažįstama, jog vertinimo duomenų bazė tebėra nedidelė, ypač duomenų, susijusių su ilgalaikiu nedideliu poveikiu.

Europos Komisija 1 kartą per penkerius metus rengia rekomendacijų taikymo ES šalyse narėse ataskaitą. Pirmoji ataskaita buvo pateikta 2002 m., kurioje pateikta ir informacija apie Lietuvoje galiojusią teisinę reglamentaciją. Antrojoje įgyvendinimo ataskaitoje (2002-2007 m.) pateikiama, kad dauguma valstybių narių priėmė rekomendaciją, o kai kurios – teisiškai privalomas EML poveikio gyventojams kontrolės priemonės. Nors daugumos manyme, rekomendacijos pakanka aukštam sveikatos apsaugos lygiui užtikrinti, kai kurios valstybės nustatė griežtesnes poveikio ribas, o kitos siūlė kai kuriuos rekomendacijos pakeitimus: nustatyti griežtesnius EML apribojimus ir kontrolinius lygius (Suomija, Švedija ir Nyderlandai), griežtesnius apribojimus ir kontrolinius lygius 10 kHz-300 GHz elektromagnetiniams laukams (Lietuva), ilgalaikį ir nešiluminį EML poveikį (Bulgarija) ir informaciją apie produktų saugą [...].“

11. Radiotechninių objektų skleidžiamų elektromagnetinių laukų vertinimo ir valdymo modelyje, 2013 m. parengtame Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos⁴, rašoma:

„Elektromagnetinės spinduliuotės lygio matavimas, vertinimas ir maksimalių leistinų elektromagnetinės spinduliuotės lygių sumažinimas ar kitokių apribojimų įvedimas – aktuali problema Lietuvoje ir Europos Sąjungoje. [...] elektromagnetinė spinduliuotė šiuo metu yra vienas iš aktualiausių sveikatos rizikos veiksnių gyvenamojoje aplinkoje, su kurio poveikiu susiduria daug gyventojų šalyje.

[...]

Tarptautinėje praktikoje, norint įvertinti elektroninės įrangos, kuri veikia artimajame antenų lauke, poveikį sveikatai, naudojamas savitosios energijos sugerties spartos rodiklis (SAR). Savitosios energijos sugerties spartos rodiklis (SAR), apskaičiuotas vidutiniškai visam kūnui ar kūno dalims, apibrėžiamas kaip audinio masės vieneto energijos absorbuojamo dydis ir yra išreiškiamas vatais kilogramui (W/kg). Viso kūno SAR yra plačiai priimtas dydis, skirtas susieti nepageidaujamą šiluminį poveikį su radijo dažnių (RF) ekspozicija. [...]

³https://nvsc.lrv.lt/uploads/nvsc/documents/files/1_1_2_3_-Nejonizuojanciosios-spinduliuotes-valdymo-sr_t_b_-analize.pdf

⁴https://nvsc.lrv.lt/uploads/nvsc/documents/files/Radiotechnini%C5%B3%20obj_%20skleid%C5%BEiam%C5%B3%20EML%20vertinimo%20ir%20valdymo%20modelis.pdf

Daugelyje šalių Europos Sąjungoje, išskyrus Kiprą, Daniją, Vokietiją, Airiją, Slovėniją, Slovakiją ir Lietuvą, pagal teisės aktus taikomas ne tik faktinių verčių nustatymas, bet ir savitosios energijos sugerties spartos (SAR) tyrimas. Šis rodiklis reiškia energijos sugertį kūno masės kilogramui (W/kg), pagal kurį vertinamas šiluminis radijo bangų poveikis žmogui. Europos Sąjungoje, taip pat Japonijoje ir Pietų Korėjoje SAR ribinis dydis yra 2 W/kg; JAV, Australijoje, Kanadoje, Naujojoje Zelandijoje 1,6 W/kg. Fiziologiškai svarbus šiluminis slenkstis, kurį viršijus galimas žmogaus kūno temperatūros padidėjimas, yra 4 W/kg.

Europos Sąjungoje SAR ribinis dydis nustatytas ES Tarybos Rekomendacijoje 1999/519/EC II priede ir ICNIRP gairėse (1998 m. balandis) [...].

Rekomendacijoje nustatyti savitosios energijos sugerties spartos (SAR) ribiniai dydžiai gyventojams 101 MHz-10 GHz radijo dažnių diapazone (į jį patenka ir dažniai, kuriais perduodamas mobilusis telefono ryšys) SAR negali viršyti 0,08 W/kg – tai 50 kartų sumažintas vadinamasis šiluminis slenkstis (4 W į kūno svorio kilogramą), kurį peržengus fiksuojamas fiziologiškai svarbus žmogaus kūno temperatūros padidėjimas.

[...]

ICNIRP (1998) apibrėžia elektrinio lauko ribines vertes žmogaus organizmui, išskiriant dvi kategorijas: darbuotojai (trumpa poveikio trukmė), gyventojai (ilga poveikio trukmė), gyventojams taikomas griežtesnis elektrinio lauko stiprio reglamentavimas.

[...]

Apsauga nuo elektromagnetinės spinduliuotės tai yra visuma taikomų priemonių: teisinis reglamentavimas (normavimas), kai ribinės vertės nustatomos atitinkamoms radijo dažnių juostoms, šių verčių prognozavimas projektinėje stadijoje ir kontrolė eksploatacijos stadijoje. Be to, esant būtinybei, jei šių priemonių nepakanka taikomos inžinerinės priemonės paties šaltinio spinduliuotei sumažinti, taip pat elektromagnetinę spinduliuotę sumažina jos sklidimo kelyje įrengiami natūralūs gamtiniai ar dirbtiniai barjerai, kai kuriais atvejais priemonės taikomos stengiantis apsaugoti pačius gyvenamuosius ar visuomeninius pastatus, šalia radiotechninių objektų dirbančius ar gyvenančius žmones.

[...]

Inžinerinės kolektyvinės-techninės priemonės. Šiai mažinimo priemonių rūšiai priklauso antenų ir spinduliavimo sektorių blokavimas – difrakcinių ekranų naudojimas, radijo bangų šaltinių ekranavimas, langų ir sienų ekranavimas, sugeriamųjų medžiagų naudojimas, teritorijos apželdinimas ir kt. Už elektromagnetinės spinduliuotės mažinimo priemonių naudojimą gyvenamojoje aplinkoje atsakingas radiotechninio ar kito objekto, skleidžiančio elektromagnetines bangas, savininkas. [...].“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

12. Konvencijos dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais

- 1 straipsnis. Tikslas

„Kiekviena Šalis, vadovaudamasi šios Konvencijos nuostatomis, užtikrina teisę gauti informaciją, visuomenei dalyvauti priimant sprendimus bei teisę kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais, kad būtų apsaugota kiekvieno dabartinės ir būsimų kartų žmogaus teisė gyventi palankioje jo sveikatai ir gerovei aplinkoje.

[...]

3. „Informacija apie aplinką“ – bet kokia rašytinė, vaizdo, garso, elektroninė ar kitokia materialia forma saugoma informacija apie:

a) aplinkos elementų, tokių kaip oras ir atmosfera, vanduo, dirvožemis, žemė, kraštovaizdis ir gamtinės vietovės, būklę, biologinę įvairovę ir jos sudedamąsias dalis, įskaitant genetiškai modifikuotus organizmus, bei šių elementų sąveiką;

b) veiksnius, tokius kaip cheminės medžiagos, energija, triukšmas ir radiacija, bei veiklą arba priemones, įskaitant administracines priemones, susitarimus aplinkos srityje, politikos kryptis,

įstatymų leidybą, planus ir programas, turinčius arba galinčius turėti poveikį a punkte išvardytiems aplinkos elementams, taip pat išlaidų ir rezultatų bei kitą ekonominę analizę ir prielaidas, naudojamus priimant sprendimus aplinkos srityje;

c) žmonių sveikatos ir saugos būklę, gyvenimo sąlygas, kultūrinių vietovių ir statinių būklę, kai jiems daro arba gali daryti įtaką aplinkos elementų būklė arba per šiuos elementus b punkte išvardyti veiksniai, veikla arba priemonės.

4. „Visuomenė“ – vienas arba daugiau fizinių ar juridinių asmenų ir pagal nacionalinius įstatymus ar praktiką jų asociacijos, organizacijos arba grupės.

5. „Suinteresuotoji visuomenė“ – visuomenė, kuriai daro įtaką arba gali daryti įtaką aplinkos srityje priimami sprendimai arba kuri yra suinteresuota sprendimų priėmimo aplinkos srityje procesu; pagal šią apibrėžtį nevyriausybinės organizacijos, skatinančios aplinkos apsaugą ir atitinkančios nacionalinės teisės reikalavimus, laikomos suinteresuotosiomis organizacijomis“;

- 3 straipsnis. Bendrosios nuostatos

„1. Kiekviena Šalis nustato būtinas teises, reguliavimo ir kitas priemones, įskaitant priemones, užtikrinančias šios Konvencijos nuostatas, susijusias su informacija, visuomenės dalyvavimu ir teise kreiptis į teismus, įgyvendinančių nuostatų suderinamumą, taip pat reikiamas įgyvendinimo priemones, kad būtų sukurta ir išlaikyta aiški, skaidri ir suderinta sistema, užtikrinanti šios Konvencijos nuostatų įgyvendinimą.

2. Kiekviena Šalis siekia užtikrinti, kad pareigūnai ir valstybės institucijos padės visuomenei ir nukreips ją reikiama linkme ieškant informacijos, supaprastinant dalyvavimą priimant sprendimus ir kreipiantis į teismus aplinkos klausimais.

3. Kiekviena Šalis skatina visuomenės švietimą ir sąmoningumą aplinkos srityje, visų pirma tai, kaip gauti informaciją, kaip dalyvauti priimant sprendimus ir kokios yra galimybės kreiptis į teismus aplinkos klausimais.

4. Kiekviena Šalis užtikrina deramą pripažinimą ir paramą aplinkos apsaugą skatinančioms asociacijoms, organizacijoms ar grupėms ir užtikrina, kad Šalies nacionalinės teisės sistema atitiktų šį įsipareigojimą. [...]“;

- 6 straipsnis. Visuomenės dalyvavimas priimant sprendimus dėl konkrečios veiklos

1. Kiekviena Šalis:

a) šio straipsnio nuostatas taiko priimant sprendimus dėl leidimo suteikimo I priede išvardytoms planuojamoms veiklos rūšims;

b) vadovaudamasi nacionaline teise, taip pat taiko šio straipsnio nuostatas sprendimams dėl I priede neišvardytų planuojamų veiklos rūšių, galinčių turėti didelį poveikį aplinkai. Šiuo tikslu Šalis nustato, ar tokie planuojami veiklos rūšiai šios nuostatos taikytinos, ir

c) jei pagal nacionalinę teisę tai nustatyta, kiekvienu konkrečiu atveju gali nuspręsti netaikyti šio straipsnio nuostatų krašto apsaugos tikslus įgyvendinančioms planuojamoms veiklos rūšims, jei, Šalies manymu, tai galėtų pakenkti minėtiems tikslams.

2. Pradiniame sprendimo dėl aplinkos priėmimo procedūros etape suinteresuotoji visuomenė atitinkamai, laiku ir veiksmingai informuojama atitinkamai viešai paskelbiant, arba pranešant individualiai, *inter alia* apie:

a) planuojamą veiklos rūšį ir prašymą, kuriuo remiantis bus priimamas sprendimas;

b) galimų sprendimų pobūdį arba apie sprendimo projektą;

c) valstybės instituciją, atsakingą už sprendimo priėmimą;

d) numatomą procedūrą, įskaitant, kaip ir kada gali būti pateikta tokia informacija apie:

i) procedūros pradžią;

ii) galimybes visuomenei dalyvauti;

iii) bet kokio numatomo viešo svarstymo laiką ir vietą;

iv) valstybės instituciją, iš kurios galima gauti reikiamos informacijos, ir apie tai, kur pateikta atitinkama visuomenei analizuoti skirta informacija;

v) atitinkamą valstybės instituciją ar bet kokią kitą oficialią instituciją, kuriai galima teikti pastabas arba klausimus, bei apie pastabų arba klausimų pateikimo terminus, ir

vi) tai, kokia su planuojama veiklos rūšimi susijusi informacija apie aplinką jau turima, ir

e) tai, ar planuojamai veiklos rūšiai yra taikoma nacionalinė ar tarpvalstybinė poveikio aplinkai vertinimo procedūra.

3. Skirtingiems visuomenės dalyvavimo procedūrų etapams įgyvendinti nustatomi pagrįsti terminai, suteikiantys pakankamai laiko visuomenei informuoti pagal 2 dalies nuostatas, jai pasirengti ir veiksmingai dalyvauti priimant sprendimus aplinkos srityje.

4. Kiekviena Šalis užtikrina visuomenės dalyvavimą jau pradiniam etape, kai yra visos galimybės svarstyti įvairius variantus ir kai galima užtikrinti veiksmingą visuomenės dalyvavimą.

5. Kiekviena Šalis prireikus turėtų skatinti būsimus prašymų pateikėjus, kad jie, prieš pateikdami prašymą gauti leidimą, nustatytą suinteresuotąją visuomenės dalį, pradėtų diskusijas ir pateiktų informaciją apie savo prašymo tikslus“;

- 9 straipsnis. Teisė kreiptis į teismus

„1. Kiekviena Šalis, vadovaudamasi savo nacionalinės teisės aktais, užtikrina, kad kiekvienas asmuo turėtų teisę kreiptis dėl priimto sprendimo pakartotinio nagrinėjimo teisme arba kitoje įstatymų nustatyta tvarka įsteigtoje nepriklausomoje ir nešališkoje institucijoje, jei asmuo mano, kad jo prašymas suteikti informaciją pagal 4 straipsnį nebuvo nagrinėtas, buvo neteisėtai atmestas, į jį buvo iš dalies ar visiškai netinkamai atsakyta arba į prašymą nebuvo deramai atsižvelgta pagal nurodyto straipsnio nuostatas.

Kai pagal Šalies normas nustatomas tokio sprendimo pakartotinis nagrinėjimas teisme, jį užtikrina, kad toks asmuo taip pat turėtų teisę pasinaudoti įstatymų nustatyta skubia, nemokama arba nebrangia procedūra, pagal kurią sprendimą iš naujo nagrinėja valstybės institucija arba peržiūri kita nepriklausoma ir nešališka ne teismo institucija.

Galutiniai pagal šio straipsnio 1 dalį priimti sprendimai yra privalomi atitinkamą informaciją turinčiai valstybės institucijai. Priežastys nurodomos raštu, visų pirma tais atvejais, kai pagal šią straipsnio dalį prašymas suteikti informaciją atmetamas.

2. Kiekviena Šalis vadovaudamasi savo nacionalinės teisės aktais užtikrina, kad suinteresuotosios visuomenės nariai,

a) pakankamai suinteresuoti, arba kaip alternatyva,

b) manantys, kad buvo pažeista kokia nors jų teisė, kai tai kaip būtiną sąlygą nustato Šalies administracinės procesinės teisės normos,

turėtų teisę kreiptis dėl priimtų sprendimo pakartotinio nagrinėjimo teisme ir (arba) kitoje nepriklausomoje ir nešališkoje įstatymų nustatyta tvarka įsteigtoje institucijoje siekiant teisiniu ir procesiniu požiūriu užginčyti bet kokio sprendimo, veiksmo ar neveikimo teisėtumą vadovaujantis 6 straipsnio nuostatomis, ir, kai tai nustatyta nacionalinėje teisėje bei nepažeidžiant šio straipsnio 3 dalies, kitomis atitinkamomis šios Konvencijos nuostatomis.

Pakankamas suinteresuotumas ir kokios nors teisės pažeidimas nustatomi remiantis nacionalinės teisės nuostatomis bei siekiant suteikti suinteresuotajai visuomenei plačias galimybes kreiptis į teismus pagal šią Konvenciją. Todėl laikoma, kad šio straipsnio a punktu taikyti pakanka bet kokios 2 straipsnio 5 dalyje keliamus reikalavimus atitinkančios nevyriausybinių organizacijos suinteresuotumo. Be to, laikoma, kad tokios organizacijos turi teises, kurios gali būti pažeistos, pagal b punkto nuostatas.

Šios 2 dalies nuostatos nepanaikina galimybės taikyti išankstinės peržiūros administracinėje institucijoje procedūrą ir nedaro poveikio reikalavimui taikyti administracines peržiūros procedūras prieš pasinaudojant teisminėmis peržiūros procedūromis, kai toks reikalavimas nustatytas nacionalinėje teisėje.

3. Be to, ir nepažeidžiant šio straipsnio 1 ir 2 dalyse minimų peržiūros procedūrų, kiekviena Šalis užtikrina, kad visuomenės nariai, atitinkantys nacionalinėje teisėje nustatytus kriterijus, jeigu tokie yra, galėtų pasinaudoti administracinėmis arba teisminėmis procedūromis privačių asmenų ir valstybės institucijų, pažeidžiančių su aplinka susijusias nacionalinės teisės nuostatas, veiksmams arba neveikimui užginčyti. [...].“

13. Europos elektroninių ryšių kodeksas, nustatytas 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/1972:

„(107) radijo spektras yra ribotas viešasis išteklius, turintis didelę reikšmę visuomenei ir vertę rinkoje. Jis yra esminis dalykas radiju paremtiems elektroninių ryšių tinklams ir paslaugoms, ir, kiek jis yra susijęs su tokiais tinklais ir paslaugomis, jis turėtų būti efektyviai skirstomas ir nacionalinių reguliavimo arba kitų kompetentingų institucijų skiriamas pagal suderintus jų veiklos tikslus ir principus, taip pat remiantis objektyviais, skaidriais ir nediskriminaciniais kriterijais, atsižvelgiant į demokratinius, socialinius, kalbinius ir kultūrinius interesus, susijusius su radijo spektro naudojimu.

[...]

(110) būtina užtikrinti, kad piliečiai nepatirtų tokio lygio elektromagnetinių laukų poveikio, kuris būtų žalingas visuomenės sveikatai. Valstybės narės turėtų visoje Sąjungoje siekti nuoseklumo sprendžiant šį klausimą, visų pirma atsižvelgdamos į atsargumo principą, kurio laikomasi Rekomendacijoje 1999/519/EB, kad būtų dirbama siekiant užtikrinti nuoseklesnes diegimo sąlygas. Valstybės narės turėtų, prireikus, taikyti Direktyvoje (ES) 2015/1535 nustatytą procedūrą, taip pat siekdamas užtikrinti skaidrumą suinteresuotiesiems subjektams ir sudaryti sąlygas kitoms valstybėms narėms ir Komisijai reaguoti; [...].“

14. Lietuvos Respublikos Konstitucijos

- 5 straipsnis

„[...]

Valdžios įstaigos tarnauja žmonėms“;

- 53 straipsnis

„Valstybė rūpinasi žmonių sveikata [...]

[...]

Valstybė ir kiekvienas asmuo privalo saugoti aplinką nuo kenksmingų poveikių.“

15. Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo:

- 23 straipsnis. Teisė paduoti skundą (prašymą, pareiškimą)

„1. Skundą (prašymą) dėl viešojo administravimo subjekto priimto teisės akto ar veiksmo (neveikimo), taip pat dėl viešojo administravimo subjekto vilkinimo atlikti veiksmus turi teisę paduoti asmenys, [...], kai jie mano, kad jų teisės ar įstatymų saugomi interesai yra pažeisti“;

- 112 straipsnis. Abstraktus pareiškimas ištirti norminio administracinio akto teisėtumą

„1. Kreiptis į administracinę teisimą prašydami ištirti, ar norminis administracinis aktas (ar jo dalis) atitinka įstatymą ar Vyriausybės norminį teisės aktą, turi teisę Seimo nariai, Seimo kontrolieriai, vaiko teisių apsaugos kontrolierius, lygių galimybių kontrolierius, valstybės kontrolierius, bendrosios kompetencijos ir specializuoti teismai, prokurorai ir profesinės savivaldos asociacijos, įsteigtos pagal įstatymą vykdyti viešąsias funkcijas. Šie subjektai taip pat turi teisę kreiptis į administracinę teisimą prašydami ištirti konkrečios bendrijos, politinės partijos, politinės organizacijos ar asociacijos priimto bendro pobūdžio teisės akto teisėtumą. Kreiptis į administracinę teisimą prašydama ištirti, ar su aplinka susijęs norminis administracinis aktas (ar jo dalis) atitinka įstatymą ar Vyriausybės norminį teisės aktą, taip pat turi teisę suinteresuota visuomenė, kaip ji apibrėžta Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatyme. Šioje dalyje nurodyti subjektai, išskyrus bendrosios kompetencijos ir specializuotus teismus, kreipiasi į administracinę teisimą su pareiškimu. Bendrosios kompetencijos ir specializuoti teismai prašymą ištirti norminio administracinio akto teisėtumą išdėsto nutartyje.“

16. Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo:

- 1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

„1. Šis įstatymas nustato teisėkūros principus, teisėkūros stadijas, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų teisėkūroje dalyvaujančių asmenų teises ir pareigas“;

- 3 straipsnis. Teisėkūros principai

„1. Teisėkūros principai išreiškia tam tikrus imperatyvius reikalavimus, keliamus teisėkūroje dalyvaujantiems subjektams, siekiant sukurti vientisą, nuoseklią, darnią ir veiksmingą teisės sistemą.

2. Teisėkūroje vadovaujamosi šiais principais:

[...]

5) efektyvumo, reiškiančiu, kad rengiant teisės akto projektą turi būti įvertinamos visos galimos teisinio reguliavimo alternatyvos ir pasirenkama geriausia iš jų, teisės akte turi būti įtvirtinamos veiksmingiausiai ir ekonomiškiausiai teisinio reguliavimo tikslą leisiančios pasiekti priemonės, turi būti skelbiami ir įvertinami dėl teisinio reguliavimo gauti pasiūlymai, o teisėkūros veiksmai atliekami per protingus terminus;

6) aiškumo, reiškiančiu, kad teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas;

7) sistemiškumo, reiškiančiu, kad teisės normos turi derėti tarpusavyje, žemesnės teisinės galios teisės aktai neturi prieštarauti aukštesnės teisinės galios teisės aktams, įstatymo įgyvendinamieji teisės aktai turi būti rengiami ir priimami taip, kad išgaliojant kartu su įstatymu ar atskiromis jo nuostatomis, kurias šie teisės aktai įgyvendina.“

17. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nuostatos, galiojusios AM 2021 m. spalio 22 d. rašto rengimo metu:

- 1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymas

„1. Šis įstatymas nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; ūkio subjektų veiklos priežiūros pagrindines nuostatas; garantuoja asmenų teisę apskusti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje“;

- 3 straipsnis. Viešojo administravimo principai

„Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovujasi šiais principais:

[...]

3) efektyvumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas, priimdamas ir įgyvendindamas sprendimus, jam skirtus išteklius naudoja kuo mažesnėmis sąnaudomis ir siekia geriausio rezultato;

4) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais;

5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nuroydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį;

[...]

9) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs;[...];“;

- 11 straipsnis. Prašymų ir skundų administraciniam sprendimui priimti pateikimas ir nagrinėjimas

„1. Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles.

[...]

3. Prašymas ar skundas viešojo administravimo subjekto vadovo arba jo įgalioto pareigūno ar valstybės tarnautojo, kito įstatymų nustatytą specialų statusą turinčio fizinio asmens sprendimu gali būti nenagrinėjamas, jeigu:

[...]

6) prašymas ar skundas viešojo administravimo subjektui pateiktas ne pagal kompetenciją.

4. Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme ar skunde išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl prašyme ar skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui. Jeigu nėra kito viešojo administravimo subjekto, kuriam galėtų būti perduotas nagrinėti pagal kompetenciją prašymas ar skundas, viešojo administravimo subjektas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos apie tai praneša asmeniui, paaiškindamas jo prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis. [...].“

18. Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo nuostatos, galiojusios ryšių (telekomunikacijų) tinklų statinio Sklype statybos leidimo išdavimo metu (nuo 2018 m. gruodžio 15 d. iki 2020 m. sausio 1 d.):

37 straipsnis. Elektroninių ryšių infrastruktūros įrengimo pagrindai

„1. Elektroninių ryšių tinklų teikėjai turi teisę įrengti elektroninių ryšių infrastruktūrą žemėje, kuri jiems priklauso nuosavybės teise, taip pat jei yra nustatytas servitutas ar elektroninių ryšių tinklų teikėjai turi teisę naudoti žemę kitu pagrindu, nekeisdami žemės paskirties. Teritorijų planavimo įstatyme numatytais atvejais elektroninių ryšių infrastruktūrai priklausančių bokštų ir stiebų, priskiriamų ypatingiems statiniams, išdėstymui rengiami Elektroninių ryšių infrastruktūros vystymo specialieji planai, kurių organizavimo, rengimo, koregavimo, derinimo, tikrinimo, tvirtinimo tvarką nustato Elektroninių ryšių infrastruktūros vystymo specialiųjų planų rengimo taisyklės, tvirtinamos Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu.“

19. Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo nuostatos, įsigaliojusios 2022 m. gegužės 1 d.:

42 straipsnis. Elektroninių ryšių infrastruktūros įrengimo pagrindai

„1. Elektroninių ryšių tinklų tiekėjai turi teisę įrengti elektroninių ryšių infrastruktūrą žemėje, kuri jiems priklauso nuosavybės teise, taip pat jeigu yra nustatytas servitutas arba jeigu elektroninių ryšių tinklų teikėjai turi teisę naudoti žemę elektroninių ryšių infrastruktūrai įrengti, nekeisdami žemės paskirties. Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme numatytais atvejais elektroninių ryšių infrastruktūrai priklausančių bokštų ir stiebų, priskiriamų ypatingiems statiniams, išdėstymas turi būti numatytas savivaldybės teritorijos ar jos dalies bendrajame plane arba Elektroninių ryšių infrastruktūros vystymo specialiajame plane, kurio organizavimo, rengimo, koregavimo, derinimo, tikrinimo, tvirtinimo tvarka nustatoma Elektroninių ryšių infrastruktūros vystymo specialiųjų planų rengimo taisyklėse, tvirtinamose Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu. [...].“

20. Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo:

1 straipsnis. Pagrindinės sąvokos

„[...]

Šiame įstatyme:

1) aplinka – gamtoje funkcionuojanti tarpusavyje susijusių elementų (žemės paviršiaus ir gelmių, oro, vandens, dirvožemio, augalų, gyvūnų, organinių ir neorganinių medžiagų, antropogeninių komponentų) visuma bei juos vienijančios natūraliosios ir antropogeninės sistemos;

2) aplinkos apsauga – aplinkos saugojimas nuo fizinio, cheminio, biologinio ir kitokio poveikio ar pasekmių, atsirandančių įgyvendinant planus ir programas, vykdamant ūkinę veiklą ar naudojant gamtos išteklius;

[...]

11) informacija apie aplinką – bet kokia rašytinė, vaizdo, garso, elektroninė ar kitokia materialia forma saugoma informacija apie: aplinkos elementų būklę, kraštovaizdį ir biologinę

įvairovę (įskaitant genetiškai modifikuotus organizmus) bei jų tarpusavio sąveiką; veiksnius, tokius kaip: medžiagos, energija, triukšmas ir radiacija, bei veiklą arba priemones (įskaitant administracines priemones, susitarimus aplinkosaugos srityje, politiką, įstatymų leidybą, planus ir programas, turinčius arba galinčius turėti poveikio aplinkos elementams, kraštovaizdžio ar biologinei įvairovei, taip pat išlaidų ir rezultatų bei kitą ekonominę analizę ir prielaidas, susijusias su priimamais sprendimais aplinkosaugos srityje); žmonių sveikatos ir saugos būklę, gyvenimo sąlygas, kultūros objektų ir statinių būklę tais atvejais, kai tam turi arba gali turėti įtakos aplinkos elementai, kraštovaizdžio ar biologinė įvairovė arba per šiuos elementus šiame punkte išvardyti veiksniai, veikla arba priemonės;

[...]

22) suinteresuota visuomenė – vienas arba daugiau fizinių ar juridinių asmenų, kuriems daro arba gali daryti poveikį sprendimai, veiksmai ar neveikimas aplinkos ir jos apsaugos bei gamtos išteklių naudojimo srityje arba kurie yra suinteresuoti šių sprendimų procesu. Pagal šią apibrėžtį asociacijos ir kiti viešieji juridiniai asmenys (išskyrus valstybės ar savivaldybės, jų institucijų įsteigtus juridinius asmenis), kurie įsteigti teisės aktų nustatyta tvarka ir skatina aplinkos apsaugą, visais atvejais laikomi suinteresuotais asmenimis.“

21. Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo nuostatos, įsigaliojusios 2014 m. sausio 1 d.:

- 8 straipsnis. Visuomenės (viešasis) interesas planuojant teritorijas

„1. Visuomenės (viešąjį) interesą planuojant teritorijas sudaro:

1) visuomenės gyvenimo kokybė, pagrįsta objektyviais visuomenės poreikiais ir ištekliais, nuosavybės teisių apsaugos prioritetu, investicijų skatinimu, nustatyta teritorijų planavimo, želdynų normomis, visuomenės sveikatos saugos reglamentais, kitais teisės aktuose nustatytais reikalavimais;

2) kraštovaizdžio, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo, žemės ūkio naudmenų su derlinguoju dirvožemiu, miškų, žemės gelmių išteklių, kitų gamtos išteklių apsauga ir racionalus naudojimas, darnus kultūrinio kraštovaizdžio formavimas;

3) valstybės ir savivaldybių funkcijoms ar teritorijų funkcionavimui reikalinga socialinė ar inžinerinė infrastruktūra, šių teritorijų plėtojimas;

4) valstybei svarbūs projektai;

5) visuomenės informavimas ir jos dalyvavimas priimant sprendimus.

2. Visuomenės (viešasis) interesas planuojant teritorijas įgyvendinamas per reglamentuotą viešą teritorijų planavimo procesą, privalomą visiems planavimo organizatoriams, teritorijų planavimo dokumentų sprendiniuose nustatant teritorijos naudojimo ir apsaugos priemones, privalomas ar galimas veiklas ir jų ribojimus“;

- 20 straipsnis. Teisė statyti ir žemės valdos projektų taikymas

„1. Žemės sklype, esančiame urbanizuotoje ir urbanizuojamoje teritorijoje, kuriai neparengti detalieji planai, arba žemės sklype, esančiame neurbanizuotoje ir neurbanizuojamoje teritorijoje, gali būti vykdoma statyba, atitinkanti savivaldybės lygmens bendrojo plano ir (ar) vietovės lygmens bendrojo plano, jeigu jis parengtas, sprendinius, vadovaujantis Statybos įstatymo nuostatomis.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytu atveju:

1) savivaldybės administracijos direktorius ar jo įgaliotas valstybės tarnautojas, atsižvelgdamas į aplinkinių teritorijų užstatymo tipą, statinių parametrus ir statytojo pateiktus projektinius pasiūlymus, specialiuosiuose architektūros reikalavimuose statiniui projektuoti nustato statybai numatyto žemės sklypo teritorijos naudojimo reglamento parametrus pagal savivaldybės lygmens bendrąjį planą ir (ar) vietovės lygmens bendrąjį planą, jeigu jis parengtas. Apie numatomą statinių projektavimą ir visuomenės dalyvavimą svarstant statinių projektinius pasiūlymus informuojama Statybos įstatymo nustatyta tvarka;

2) kai, vadovaujantis įstatymais ir kitais teisės aktais, planuojamai statybai ir numatomai veiklai vykdyti privaloma pakeisti žemės sklypo žemės naudojimo paskirtį ir (ar) būdą, jie keičiami Vyriausybės nustatyta tvarka savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimu pagal

savivaldybės lygmens bendrąjį planą ir (ar) vietovės lygmens bendrąjį planą, jeigu jis parengtas.

[...]

3. Ypatingų inžinerinių statinių, kurių statyba turi būti numatyta teritorijų planavimo dokumentuose, sąrašas nustatomas Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėse“;

- 49 straipsnis. Administracinių sprendimų, neatitinkančių šio įstatymo ir kitų teisės aktų nuostatų, panaikinimas

„1. Teritorijų planavimo proceso (iki teritorijų planavimo dokumento patvirtinimo) metu neteisėtai priimtus administracinius sprendimus suinteresuotų asmenų prašymu ar savo iniciatyva administracine tvarka panaikina šiuos sprendimus priėmę subjektai arba teismas. Kreiptis į sprendimus priėmusią instituciją ar teismą turi teisę asmenys, kurių teisės ir teisėti interesai yra pažeisti, taip pat šių asmenų skundų ar pranešimų pagrindu arba savo iniciatyva – pagal kompetenciją teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos, kiti viešojo administravimo subjektai, suinteresuotos visuomenės atstovai, gindami visuomenės (viešąjį) interesą.

2. Neteisėtai priimtą sprendimą dėl teritorijų planavimo dokumento patvirtinimo panaikina teismas. Teismas gali priimti administracinį sprendimą panaikinti visą teritorijų planavimo dokumentą arba jo dalį.

3. Kreiptis į teismą panaikinti neteisėtai priimtą administracinį sprendimą dėl teritorijų planavimo dokumento patvirtinimo panaikinimo turi teisę teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos ir kiti pagal kompetenciją viešojo administravimo subjektai, kurių teisės ir teisėti interesai yra pažeisti.

4. Suinteresuotos visuomenės atstovai, kiti suinteresuoti fiziniai ir juridiniai asmenys turi teisę kreiptis į teismą dėl priimto administracinio sprendimo dėl teritorijų planavimo dokumento patvirtinimo panaikinimo tik tuo atveju, jeigu jie:

1) dalyvavo teritorijų planavimo viešiniame procedūrose ir teikė skundus ar pranešimus dėl viešojo administravimo subjektų priimtų su teritorijų planavimu susijusių sprendimų ar dėl šių subjektų neveikimo teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą atliekančioms institucijoms iki skundžiamo administracinio sprendimo dėl teritorijų planavimo dokumento patvirtinimo priėmimo, jeigu viešiniame procedūrose metu žinojo ar objektyviai galėjo numatyti apie savo galimai pažeidžiamas teises;

2) dėl priežasčių, kurias teismas pripažino svarbiomis, negalėjo dalyvauti teritorijų planavimo viešiniame procedūrose ir teikti skundus ar pranešimus dėl viešojo administravimo subjektų priimtų su teritorijų planavimu susijusių sprendimų ar dėl šių subjektų neveikimo teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą atliekančioms institucijoms iki skundžiamo administracinio sprendimo dėl teritorijų planavimo dokumento patvirtinimo.

5. Suinteresuota visuomenė, turinti įrodymų ar teisinį pagrindą manyti, kad buvo pažeistas visuomenės (viešasis) interesas, nurodytas šio įstatymo 8 straipsnio 1 dalyje, turi teisę ginti visuomenės (viešąjį) interesą teritorijų planavime ir kreiptis į instituciją, ginančią visuomenės (viešąjį) interesą srityje, kurioje buvo padarytas visuomenės (viešojo) intereso pažeidimas, arba į prokurorą su prašymu, kad būtų ištirti galimi visuomenės (viešojo) intereso pažeidimų atvejai. [...].“

22. Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo nuostatos, įsigaliojusios 2022 m. liepos 8 d.:

- 20 straipsnis. Teisė statyti. Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektai

„1. Žemės sklype, esančiame urbanizuotoje ir urbanizuojamoje teritorijoje, kuriai neparengti ir (ar) nepradėti rengti detalieji planai arba vietovės lygmens bendrieji planai, kuriuose nustatomas detaliųjų planų teritorijos naudojimo reglamentas, galima statyba, atitinkanti savivaldybės lygmens bendrojo plano ir (ar) vietovės lygmens bendrojo plano, jeigu jis parengtas, sprendinius, vadovaujantis Statybos įstatymo nuostatomis, išskyrus šio įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje nurodytus atvejus, kai teritorijai turi būti parengtas detalusis planas arba vietovės lygmens bendrasis planas, kuriame nustatomas detaliųjų planų teritorijos naudojimo reglamentas. Žemės sklype, esančiame

neurbanizuotoje ir neurbanizuojamoje teritorijoje, kuriai nėra parengto galiojančio detaliojo plano, galima statyba, atitinkanti savivaldybės lygmens bendrojo plano ir (ar) vietovės lygmens bendrojo plano, jeigu jis parengtas, sprendinius, žemės sklypo pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir būdą, vadovaujantis Statybos įstatymo nuostatomis.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais:

1) savivaldybės administracijos direktorius ar jo įgaliotas valstybės tarnautojas, atsižvelgdamas į savivaldybės lygmens bendrojo plano ir (ar) vietovės lygmens bendrojo plano, jeigu jis parengtas, sprendinius, esamą ar suplanuotą urbanistinę struktūrą, užstatymo tipą, užstatymo aukštį, statinių parametrus, gamtinį ir kultūrinį kraštovaizdį, viešąsias erdves, vykdomą ar suplanuotą vykdyti veiklą ir statytojo pateiktus projektinius pasiūlymus, specialiuosiuose architektūros reikalavimuose statiniui projektuoti nurodo statybai numatyto žemės sklypo teritorijos naudojimo reglamento parametrus. Apie numatomą statinių projektavimą ir visuomenės dalyvavimą svarstant statinių projektinius pasiūlymus informuojama Statybos įstatymo nustatyta tvarka;

2) kai, vadovaujantis įstatymais ir kitais teisės aktais, planuojamai statybai ir numatomai veiklai vykdyti privaloma pakeisti žemės sklypo pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir (ar) pakeisti ar nustatyti, jeigu jis nenustatytas, žemės sklypo naudojimo būdą, jie keičiami ar nustatomi žemės savininkų, valstybinės žemės patikėtinių ar įstatymų nustatytais atvejais kitų subjektų prašymu Vyriausybės nustatyta tvarka savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimu pagal savivaldybės lygmens bendrąjį planą ir (ar) vietovės lygmens bendrąjį planą, jeigu jis parengtas, įvertinus gautus visuomenės pasiūlymus ir atsižvelgus į gamtinį ir kultūrinį kraštovaizdį, viešąsias erdves ir jų poreikį, vykdomą ar suplanuotą vykdyti veiklą, esamą ar suplanuotą (suprojektuotą) inžinerinę ir (ar) socialinę infrastruktūrą. Prašymai pakeisti žemės sklypo pagrindinę žemės naudojimo paskirtį ir (ar) pakeisti ar nustatyti, jeigu jis nenustatytas, žemės sklypo naudojimo būdą paskelbiami be draudžiamų skelbti asmens duomenų Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje ir atitinkamos savivaldybės interneto svetainėje informuojant, kad 10 darbo dienų nuo prašymo paskelbimo dienos galima teikti pasiūlymus savivaldybės administracijos direktoriui raštu ir Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje dėl žemės sklypo pagrindinės žemės naudojimo paskirties pakeitimo ir (ar) žemės sklypo naudojimo būdo pakeitimo ar nustatymo. Sprendimas dėl žemės sklypo pagrindinės žemės naudojimo paskirties pakeitimo ir (ar) žemės sklypo naudojimo būdo pakeitimo ar nustatymo kitą darbo dieną po jo priėmimo dienos paskelbiamas Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje ir atitinkamos savivaldybės interneto svetainėje. Per 10 darbo dienų nuo šio sprendimo paskelbimo dienos žemės sklypo savininkas ar valstybinės žemės patikėtinis, taip pat įstatymų nustatytais atvejais kiti subjektai Nekilnojamojo turto kadastro ir Nekilnojamojo turto registro tvarkytojui Vyriausybės nustatyta tvarka pateikia prašymą įregistruoti žemės sklypo kadastro duomenų (pagrindinės žemės naudojimo paskirties ir (ar) žemės sklypo naudojimo būdo) pasikeitimą Nekilnojamojo turto registre – pasikeitusius žemės sklypo kadastro duomenis įrašyti į Nekilnojamojo turto kadastrą. [...].“

23. Lietuvos Respublikos žemės įstatymo nuostatos:

- 21 straipsnis. Žemės savininkų ir kitų naudotojų pareigos

„Žemės savininkai ir kiti naudotojai privalo:

1) naudoti žemę pagal pagrindinę naudojimo paskirtį ir naudojimo būdą; [...].“;

- 40 straipsnis. Žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektai

„[...]

6. Formuojant arba pertvarkant žemės sklypus, laikomasi šių reikalavimų:

1) prie statinio ar įrenginio gali būti formuojamas tik vienas žemės sklypas, reikalingas statiniui ar įrenginiui eksploatuoti pagal Nekilnojamojo turto registre įrašytą jo tiesioginę paskirtį;

2) atskiru žemės sklypu neformuojami žemės plotai, kuriuos užima elektros linijų stulpai ir kiti inžinerinės infrastruktūros objektai, kuriems aptarnauti reikalingas ne didesnis kaip 0,01 ha

žemės plotas. Šios žemės naudojimo apribojimai nustatomi teisės aktų nustatyta tvarka; [...].“

24. Lietuvos Respublikos statybos įstatymo nuostatos:

- 1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymas

„1. Šis įstatymas nustato visų Lietuvos Respublikos teritorijoje, jos išskirtinėje ekonominėje zonoje ir kontinentiniame šelfe statomų, rekonstruojamų ir remontuojamų statinių esminius architektūros reikalavimus, trečiųjų asmenų interesų apsaugos reikalavimus, statybos techninio normavimo, statybinių tyrimų, statinių projektavimo, statinių projektų ir statinių ekspertizės, statybos, statybos užbaigimo, statinių naudojimo ir priežiūros, griovimo tvarką, statybos dalyvių, viešojo administravimo subjektų, statinių savininkų (ar naudotojų) ir kitų juridinių ir fizinių asmenų veiklos šioje srityje principus ir atsakomybę“;

- 2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

„[...]“

20. Ypatingasis statinys – statinys, kuriame naudojamos ar saugomos pavojingosios medžiagos (pagal nustatytus jų ribinius kiekius); statinys, kuriame yra potencialiai pavojingų įrenginių ar atliekami potencialiai pavojingi darbai; sudėtingos konstrukcijos ir sudėtingų technologijų statinys (pagal normatyviniais statybos techniniais dokumentais nustatytus sudėtingumo požymius ir techninius parametrus); visuomenės poreikiams naudojamas pastatas, kuriame vienu metu būna daugiau kaip 100 žmonių; aukštybinis (daugiau kaip 5 aukštų) daugiabutis gyvenamasis namas; kultūros paveldo statinys. Prie ypatingųjų statinių kategorijos priskiriamų statinių sąrašą tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) įgaliota institucija. [...].“

- 37 straipsnis. Visuomenės informavimas apie numatomą statinių projektavimą ir visuomenės dalyvavimas svarstant statinių projektinius pasiūlymus

„1. Savivaldybės administracijos direktorius (jo įgaliotas savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas) privalo informuoti visuomenę apie numatomą visuomenei svarbių statinių ir statinių dalių projektavimą, apie numatomą statinių ir statinių dalių projektavimą, kai Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo 20 straipsnyje nustatytais atvejais neparengti vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentai ir statyba konkrečiame žemės sklype leidžiama, taip pat apie visuomenės dalyvavimą svarstant statinių ir statinių dalių projektinius pasiūlymus. Visuomenei svarbių statinių ir statinių dalių sąrašus (nurodant paskirtį), visuomenės informavimo apie numatomą statinių ir statinių dalių projektavimą ir visuomenės dalyvavimo svarstant statinių ir statinių dalių projektinius pasiūlymus tvarką nustato aplinkos ministras. [...].“

25. Lietuvos Respublikos penktosios kartos judriojo ryšio (5G) plėtros 2020-2025 metų gairės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. birželio 3 d. nutarimu Nr. 577 :

„1. Lietuvos Respublikos penktosios kartos judriojo ryšio (5G) plėtros 2020–2025 m. gairių (toliau – Gairės) tikslas – užtikrinti efektyvią ir sparčią penktosios kartos judriojo ryšio (toliau – 5G ryšys) plėtrą Lietuvoje iki 2025 metų.

[...]

3. 5G ryšys – tai judriojo ryšio evoliucijos procese sukurta ir standartizuota technologija, kurios kokybiniai rodikliai – ypač didelis pralaidumas, maža delsa bei plačios pritaikymo galimybės. 5G ryšys suteiks aukštesnio lygio ryšio paslaugų kokybę ne tik pavieniems vartotojams, bet ir leis į tinklą sujungti daiktus ir taip dar labiau išplėsti daiktų interneto (angl. *Internet of things*) bei įrenginių tarpusavio sąveika grindžiamų įrenginių (angl. *Machine to machine, M2M*) pritaikymo galimybes. Būsima 5G ryšio infrastruktūra bus pritaikoma daugeliui sektorių, pvz., transporto, logistikos, sveikatos priežiūros, energetikos, gamybos ir pan.

[...]

20. Šiuo metu galiojantis teisinis reglamentavimas dėl radiotechninių objektų elektromagnetinės spinduliuotės stebėsenos vykdymo neatitinka elektroninių ryšių technologijų pažangos. Siekiant įvertinti 5G ryšio sistemų technologinius aspektus ir užtikrinti tinkamą radiotechninių objektų įrengimo planavimą ir stebėseną, kyla poreikis peržiūrėti ir tobulinti

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro tvirtinamą Radiotechninio objekto radiotechninės dalies projekto ir elektromagnetinės spinduliuotės stebėsenos plano derinimo tvarkos aprašą. Viešųjų judriojo telefono ryšio paslaugų teikėjų (toliau – judriojo ryšio operatoriai) nuomone, elektromagnetinės spinduliuotės teoriniai skaičiavimai turėtų būti vykdomi pagal Tarptautinės telekomunikacijų sąjungos rekomendaciją ITU-T K.100:2019 „Radijo dažnio elektromagnetinių laukų matavimas, siekiant nustatyti atitiktį nustatytoms ribinėms vertėms, taikomoms gyvenamojoje aplinkoje, kai bazinė stotis pradedama eksploatuoti“ [...], Tarptautinės elektrotechnikos komisijos standartą IEC 62232:2017 „Radijo dažnio lauko stiprio, galios tankio ir savitojo absorbcijos koeficiento radijo ryšio bazinių stočių prieigose nustatymas, siekiant įvertinti poveikį žmonėms“ [...] ir techninę ataskaitą TR 62669:2019 „Radijo dažnio lauko stiprio, galios tankio ir savitojo absorbcijos koeficiento radijo ryšio bazinių stočių prieigose nustatymas, siekiant įvertinti poveikį žmonėms“ [...] (Gairių priemonių plano 1.4 papunktis). [...].“

26. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875, galiojusios AM 2021 m. spalio 22 d. rašto rengimo metu:

„1. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklės (toliau – Taisyklės) reglamentuoja prašymų ir skundų nagrinėjimą ir asmenų aptarnavimą viešojo administravimo subjektuose (toliau – institucijos). Nagrinėjant prašymus ir skundus, Taisyklių nuostatos taikomos tiek, kiek tų klausimų nereglamentuoja specialieji įstatymai, tiesiogiai taikomi Europos Sąjungos teisės aktai, ratifikuotos Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys ar jų pagrindu priimti teisės aktai.

[...]

35. Atsakymai į prašymus parengiami atsižvelgiant į jo turinį:

[...]

35.2. į prašymą pateikti institucijos turimą informaciją atsakoma pateikiant prašomą informaciją Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymo nustatyta tvarka arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

35.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą – atsakoma pateikiant atitinkamo priimto dokumento kopiją, išrašą ar nuorašą arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys;

35.4. į kitus prašymus – atsakoma laisva forma arba nurodomos atsisakymo tai padaryti priežastys.

[...]

38. Atsakyme, kuriame nurodomos atsisakymo suteikti prašomą administracinę paslaugą, informaciją, priimti administracinį sprendimą priežastys, arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo ar jo atstovas turi būti informuojamas apie tokio atsakymo apskundimo tvarką, nurodant institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-aus) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas. Persiunčiant prašymą ar skundą nagrinėti kitai kompetentingai institucijai ir informuojant apie tai asmenį ar jo atstovą, pranešime asmeniui nurodyti minėtos apskundimo tvarkos nereikia. [...].“

27. Statybos techninio reglamento STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. D1-713, :

„1. Šis statybos techninis reglamentas (toliau – Reglamentas) nustato:

1.1. statinių klasifikavimą pagal jų naudojimo paskirtį;

1.2. ypatingųjų statinių kategorijai priskiriamų statinių sąrašą;

1.3. nesudėtingųjų statinių sąrašą ir nesudėtingiesiems statiniams priskirtų pastatų ir inžinerinių statinių paprastų konstrukcijų požymius ir techninius parametrus;

2. Statiniai, atsižvelgiant į galimą žalą jų avarijos atveju, skirstomi į nesudėtinguosius, neypatinguosius ir ypatinguosius statinius [3.3]. Šis reglamentas nenustato statinių priskyrimo

neypatingiesiems statiniams reikalavimų. Statiniai priskiriami neypatingiesiems statiniams vadovaujantis Statybos įstatymo 2 straipsnio 28 dalimi.

[...]

9. Inžineriniai tinklai pagal paskirtį skirstomi į pogrupius:

[...]

9.7. ryšių (telekomunikacijų) tinklai (elektroninių ryšių tinklai pagal [...]) – kolektoriai, bokštai, stiebai ir kiti inžineriniai statiniai, skirti elektroninių ryšių veiklai; [...].“

Pagal V skyriaus Antrojo skirsnio 1 lentelės 21 punktą, ypatingųjų statinių kategorijai priskiriami 30 m ir aukštesni bokštai, stiebai, radiolokatoriai ir kiti panašūs inžineriniai įrenginiai.

28. Statybos techninio reglamento STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. D1-738 (su pakeitimais), nuostatos, galiojusios ryšių (telekomunikacijų) tinklų statinio Sklype statybos leidimo išdavimo metu:

„1. Statybos techninis reglamentas STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“ (toliau – reglamentas) privalomas visiems statybos dalyviams, viešojo administravimo subjektams, inžinerinių tinklų ir susisiekiimo komunikacijų savininkams ar naudotojams, kitiems juridiniams ir fiziniams asmenims, kurių veiklos principus statybos srityje nustato Statybos įstatymas [...]. Reglamentas nustato:

[...]

1.4. visuomenei svarbių statinių ir statinių dalių sąrašą (nurodant paskirtį) [...], informavimo ir visuomenės dalyvavimo svarstant statinių ir statinių dalių projektinius pasiūlymus, tvarką;

[...]

60. Statytojas (statytojo raštu įgaliotas asmuo) (toliau – šiame skyriuje statytojas) savivaldybės administracijos direktoriui (jo įgaliotam savivaldybės administracijos valstybės tarnautojui) prašymą informuoti visuomenę apie parengtus statinių projektinius pasiūlymus teikia, kai numato rengti statinio projektą: reglamento 4 priede nurodyto visuomenei svarbaus statinio ar jo dalies; Teritorijų planavimo įstatymo [...] 20 straipsnyje nustatytais atvejais.“

29. Statybos techninio reglamento STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. D1-738, redakcija, galiojanti nuo 2022 m. gegužės 2 d.:

„60. Statytojas (statytojo raštu įgaliotas asmuo) (toliau – šiame skyriuje statytojas) savivaldybės administracijos direktoriui (jo įgaliotam savivaldybės administracijos valstybės tarnautojui) prašymą informuoti visuomenę apie parengtus statinių projektinius pasiūlymus teikia, kai numato rengti statinio projektą: reglamento 4 priede nurodyto visuomenei svarbaus statinio ar jo dalies; Teritorijų planavimo įstatymo [...] 20 straipsnyje (išskyrus reglamento 7.2 papunktyje nurodytais atvejais, kai projektiniai pasiūlymai nerengiami) nustatytais atvejais. Šis reikalavimas taikomas rengiant naujų statinių, rekonstruojamų statinių ar statinių dalių (kai reikalingas statybą leidžiantis dokumentas) projektinius pasiūlymus, taip pat statinių ar jų dalių paskirties keitimo projektinius pasiūlymus. Reglamento 7.2 papunktyje nurodytais atvejais, kai projektiniai pasiūlymai nerengiami, apie planuojamą statybą statytojas informuoja visuomenę per 5 darbo dienas nuo techninės užduoties pasirašymo dienos – įrengia reglamento 61 punkte nustatytus reikalavimus atitinkantį stendą. Stende pateikiama reglamento 61.1, 61.3, 61.5 papunkčiuose nurodyta informacija ir statinių esama ir (ar) numatoma pagrindinė naudojimo paskirtis, statinių tipai.“

Statybos techninio reglamento STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“ 4 priedo, kuriame pateiktas visuomenei svarbių statinių (jų dalių) sąrašas, 9.7 eilutėje nurodyti ryšių (telekomunikacijų) tinklai: 30 m ir aukštesni bokštai, stiebai.

30. Elektroninių ryšių infrastruktūros vystymo specialiųjų planų rengimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos susisiekiimo ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. rugsėjo 19 d. įsakymu Nr. 3-306(1.5E)/D1-632:

„1. Elektroninių ryšių infrastruktūros vystymo specialiųjų planų rengimo taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato elektroninių ryšių infrastruktūros vystymo specialiųjų planų (toliau – planas) organizavimo, rengimo, keitimo, koregavimo, derinimo, tikrinimo, tvirtinimo, registravimo ir galiojimo tvarką, teritorijų planavimo objektą ir tikslus, plano sudėties ir turinio reikalavimus, planavimo proceso dalyvių santykius.

2. Taisyklės privalomos specialiojo teritorijų planavimo (toliau – planavimas) organizatoriams, planų rengėjams, planavimo sąlygas rengiančioms ir pateikiančioms institucijoms, teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą vykdančioms, teritorijų planavimo dokumentus derinančioms ir tvirtinančioms institucijoms, kitiems asmenims, dalyvaujantiems elektroninių ryšių infrastruktūros vystymo planavimo procese.

[...]

8. Planavimo objektas – elektroninių ryšių infrastruktūrai priklausantys bokštai ir stiebai, priskiriami ypatingiems statiniams (toliau – bokštai ir stiebai).

[...]

54. Patvirtinti planai galioja neterminuotai arba, kol savivaldybės tarybos sprendimu savivaldybės ir vietovės lygmens planai pripažįstami savivaldybės bendrojo plano dalimi ar parengiami ir patvirtinami juos keičiantys to paties lygmens teritorijų planavimo dokumentai. [...].“

31. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 22 d. nutarimu Nr. 1138, reikalavimai:

„7. Svarbiausieji Aplinkos ministerijos veiklos tikslai yra:

7.1. užtikrinti aplinkos formavimą pagal darnaus vystymosi principus;

7.2. formuoti valstybės politiką aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės ir taršos prevencijos, [...], poveikio aplinkai vertinimo, strateginio pasekmių aplinkai vertinimo, [...] teritorinės sanglaudos teritorijų planavimo ir priežiūros, urbanistikos ir architektūros, statybos ir jos priežiūros, [...] srityse ir organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą;

[...]

7.9. formuoti Lietuvos Europos Sąjungos politiką aplinkos apsaugos, [...] teritorijų planavimo, [...] statybos [...], poveikio aplinkai vertinimo, strateginio pasekmių aplinkai vertinimo, taršos prevencijos, [...] srityse ir organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą. [...].“

32. Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos prie Aplinkos ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. liepos 9 d. įsakymu Nr. 349, reikalavimai:

„2. VTPSI paskirtis – pagal kompetenciją vykdyti teritorijų planavimo ir statybos valstybinę priežiūrą.

[...]

10. Inspekcijos veiklos tikslai:

10.1. užtikrinti, kad teritorijų planavimas būtų vykdomas teisėtai;

10.2. užtikrinti, kad statinių statyba būtų vykdoma teisėtai; [...].“

33. Lietuvos higienos norma HN 80:2015 „Elektromagnetinis laukas gyvenamojoje aplinkoje. Parametrų normuojamos vertės ir matavimo reikalavimai 10 kHz-300 GHz radijo dažnių juostoje“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. kovo 2 d. įsakymu Nr. V-199 nuostatos, galiojančios nuo 2020 m. kovo 6 d.:

„1. Ši higienos norma nustato radiotechninių objektų įrengimo (statybos) ir eksploatavimo visuomenės sveikatos saugos reikalavimus, elektromagnetinio lauko intensyvumo parametrų leidžiamas vertes bei matavimo reikalavimus gyvenamojoje aplinkoje.

2. Ši higienos norma privaloma ūkio subjektams, kurie projektuoja didesnės negu 25 W efektyviosios spinduliuotės galios radiotechninius objektus ūkinei komercinei veiklai vykdyti, atlieka šių objektų elektromagnetinės spinduliuotės matavimus, skaičiavimus, įrengia (stato) šiuos objektus ar juos eksploatuoja arba eksploatuos (operatorius), rengia radiotechninio objekto

radiotechninės dalies projektus, elektromagnetinės spinduliuotės stebėsenos planus, pagal elektromagnetinės spinduliuotės stebėsenos planus vykdo elektromagnetinės spinduliuotės stebėseną, bei institucijoms, kurios pagal kompetenciją vykdo radiotechninių objektų valstybinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę ir sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka derina ūkio subjektų pateiktus radiotechninės dalies projektus ir elektromagnetinės spinduliuotės stebėsenos planus.

[...]

5. Elektromagnetinio lauko intensyvumo parametrų vertės gyvenamojoje aplinkoje neturi būti didesnės nei šios higienos normos lentelėje nurodytos leidžiamosios vertės.

Lentelė. Elektromagnetinio lauko intensyvumo parametrų leidžiamosios vertės

Radijo dažnių juosta	Elektrinio lauko stipris (E), V/m	Magnetinio lauko stipris (H), A/m	Magnetinio srauto tankis (B), μT	Energijos srauto tankis (S), W/m^2
1	2	3	4	5
10 kHz–150 kHz	87	5	6,25	–
0,15 MHz–1 MHz	87	0,73/f	0,92/f	–
1 MHz–10 MHz	$87/f^{0,5}$	0,73/f	0,92/f	–
10 MHz–400 MHz	28	0,073	0,092	2
400 MHz–2000 MHz	$1,375f^{0,5}$	$0,0037f^{0,5}$	$0,0046f^{0,5}$	f/200
2 GHz–300 GHz	61	0,16	0,20	10

[...]

6. Operatorius, prieš įrengdamas (statydamas) radiotechninį objektą, privalo Radiotechninio objekto radiotechninės dalies projekto ir elektromagnetinės spinduliuotės stebėsenos plano derinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. kovo 2 d. įsakymu Nr. V-200 „Dėl Radiotechninio objekto radiotechninės dalies projekto ir elektromagnetinės spinduliuotės stebėsenos plano derinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka suderinti jo radiotechninės dalies projektą ir elektromagnetinės spinduliuotės stebėsenos planą su Nacionaliniu visuomenės sveikatos centru prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – Nacionalinis visuomenės sveikatos centras). [...].“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

34. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2004 m. gruodžio 13 d. nutarime byloje Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03 konstatavo:

„[...] Valstybės tarnyba turi veikti paklusdama tik Konstitucijai ir teisei. Kiekviena valstybės ar savivaldybės institucija, per kurią vykdomos valstybės funkcijos, kiekvienas valstybės tarnautojas turi paisyti teisėtumo reikalavimų. Valstybės tarnautojai turi nepiknaudžiauti jiems nustatytomis galiomis, nepažeisti teisės aktų reikalavimų. Konstitucinis Teismas 2000 m. birželio 30 d. nutarime konstatavo, kad valstybės institucijos, pareigūnai turi saugoti, ginti žmogaus teises ir laisves; ypač svarbu, kad, vykdydami jiems patikėtas funkcijas, jie patys nepažeistų žmogaus teisių ir laisvių [...]

[...] Konstitucinis Teismas 2004 m. liepos 1 d. nutarime ir 2004 m. lapkričio 5 d. išvadoje konstatavo, kad Konstitucijoje yra įtvirtintas atsakingo valdymo principas. Valdžios atsakomybė visuomenei – teisinės valstybės principas, kuris įtvirtintas Konstitucijoje nustačius, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms [...].“

35. Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, jog teisinio tikrumo ir teisinio aiškumo imperatyvas suponuoja tam tikrus privalomus reikalavimus teisiniam reguliavimui: jis privalo būti aiškus ir darnus, teisės normos turi būti formuluojamos tiksliai (Konstitucinio Teismo 2003 m.

gegužės 30 d., 2004 m. sausio 26 d. nutarimai).

36. LVAT administracinėje byloje Nr. A3-64/2007 yra pažymėjęs, jog asmenų, kurių teisėms ir interesams turi įtakos teritorijų planavimas, dalyvavimas planuojant teritorijas yra itin svarbus teritorijų planavimo principas. Asmenų subjektines teises dalyvauti detaliojo plano viešame svarstyme valdžios institucijos turi užtikrinti tokiu būdu, kad šios teisės būtų realios, o ne iliuzinės (2007 m. sausio 19 d. išplėstinės teisėjų kolegijos nutartis administracinėje byloje Nr. A3-64/2007; taip pat žr. 2009 m. kovo 30 d. sprendimą administracinėje byloje Nr. A556-440/2009).

LVAT ne kartą yra pažymėjęs, kad minėtų procedūrų pažeidimai, sudarę kliūtis visuomenės narių dalyvavimui teritorijų planavimo procese, yra vienas iš pagrindų pripažinti parengtus teritorijų planavimo dokumentus neteisėtais (pvz.: 2006 m. lapkričio 16 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A8-1828/2006; 2008 m. balandžio 10 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A502-627/2008; 2009 m. kovo 30 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A556-440/2009).

LVAT laikosi nuomonės, kad tinkamas informavimas apie rengiamus teritorijų planavimo dokumentus aprėpia ne tik visuomenės informavimą spaudoje ir suinteresuotų asmenų informavimą raštu, bet ir tinkamą bei aiškų pačios informacijos turinį, leidžiantį aiškiai suprasti, kokia teritorija yra planuojama, rengiamo projekto tikslus, terminus ir kitą informaciją, kuri yra reikalinga, kad suinteresuotieji asmenys galėtų tinkamai pasinaudoti įstatymuose ir kituose teisės aktuose garantuojamomis teisėmis teritorijų planavimo procese.

37. Vilniaus apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. rugpjūčio 5 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. e2S-2113-580/2021 konstatuota:

„[...]“

30. Orhuso konvencijos šalys įsipareigojo užtikrinti teisę gauti informaciją, teisę visuomenei dalyvauti priimant sprendimus bei teisę kreiptis į teismus aplinkos klausimais, kad būtų apsaugota kiekvieno dabartinės ir būsimų kartų žmogaus teisė gyventi jo sveikatai ir gerovei palankioje aplinkoje (Orhuso konvencijos 1 straipsnis). Teisę visuomenei (jos atstovams) kreiptis į teismą užtikrina Orhuso konvencijos 3 straipsnio 9 dalis. Orhuso konvencijos įgyvendinimą nacionalinėje teisėje užtikrina Aplinkos apsaugos įstatymo 7 straipsnis. Pagal šio straipsnio 2 dalį suinteresuota visuomenė turi teisę Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą dėl viešojo intereso gynimo užginčijant sprendimų, veiksmų ar neveikimo aplinkos ir jos apsaugos bei gamtos išteklių naudojimo srityje materialinį ar procesinį teisėtumą. [...].“

Tyrimo išvados

38. Atsižvelgiant į tyrimo metu analizuotą informaciją, išvadas tikslinga pateikti, išskiriant šiuos klausimus:

38.1. dėl ryšių (telekomunikacijų) tinklų statinio Sklype statybų teisėtumo ir atsisakymo ginti viešąjį interesą;

38.2. dėl Aplinkos ministerijos tarnautojų veiksmais (neveikimo) pažeistos teisės į gerą viešąjį administravimą;

38.3. dėl poreikio tobulinti teisinį reguliavimą.

Dėl ryšių (telekomunikacijų) tinklų statinio Sklype statybų teisėtumo ir atsisakymo ginti viešąjį interesą

39. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje nagrinėjamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos aspektus:

39.1. Pareiškėja kreipėsi į Seimo kontrolierę dėl institucijų neveikimo, nepagrįstai atsisakant ginti viešąjį interesą, kiek tai susiję su ryšių (telekomunikacijų) tinklų bokšto statyba mažaaukštės statybos individualių namų kvartale.

39.2. Savivaldybės administracija 2019 m. rugsėjo 22 d. išdavė statytojai UAB „B“ leidimą statyti naują neypatingą statinį – ryšių (telekomunikacijų) tinklą (inžineriniai tinklai) gelžbetoninių konstrukcijų antenų bokštą Sklype pagal 2019 m. ryšių (telekomunikacijų) tinklą statinio <...> Vilniuje, statybos projektą Nr. ACA-01-TDP.

39.3. Teritorijų planavimo ir statybų valstybinę priežiūrą vykdanči VTPSI konstatavo, kad statybą leidžiantis dokumentas ryšių (telekomunikacijų) tinklą paskirties ryšio bokšto statybai Sklype išduotas teisėtai, deklaracija apie statybos užbaigimą atitinka teisės aktų reikalavimus.

39.4. Vilniaus apygardos prokuratūros Viešojo intereso gynimo skyriuje išnagrinėjus skundą dėl viešojo intereso gynimo, konstatuota, kad teisės aktų pažeidimų nebuvo nustatyta nei išduodant leidimą statyti nurodytą statinį, nei pridodant statybą (žr. pažymos 8.1 papunktį). Anot prokuroro, ginčijamo statybą leidžiančio dokumento išdavimo metu teisės aktai suteikė teisę elektroninių ryšių tiekėjams įrengti (statyti) elektroninių ryšių infrastruktūrai priklausančius bokštus ir stiebus teisėtai naudojamuose įvairios paskirties (jei specialieji įstatymai nenustato kitaip) žemės sklypuose (jų dalyse), nekeičiant žemės paskirties ir neformuojant atskirų žemės sklypų, jei atitinkamiems inžinerinės infrastruktūros objektams aptarnauti reikalingas ne didesnis kaip 0,01 ha žemės plotas (Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 37 straipsnio 1 dalis, Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 40 straipsnio 6 dalies 2 punktas), neatliekant nei planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo, nei planuojamos ūkinės veiklos atrankos dėl poveikio aplinkai procedūrų (Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalis, 7 straipsnio 2 dalis, 1 ir 2 priedai), taip pat nerengiant detaliųjų ar specialiųjų planų bei neatliekant visuomenės informavimo procedūrų, jei atitinkami inžinerinės infrastruktūros objektai nėra priskiriami ypatingų statinių ar visuomenei svarbių statinių kategorijoms, ir juos statant nėra keičiamas faktinis žemės sklypo naudojimo būdas, nedidindamas pastatais užstatytas plotas ir pastatų aukštis, nepažeidžiamas teritorijų planavimo dokumentuose nustatytas teritorijos naudojimo reglamentas (Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 37 straipsnio 1 dalis, TPĮ 20 straipsnio 1, 2, 3 dalys, 5 dalies 1 punktas, Lietuvos Respublikos statybos įstatymo 37 straipsnio 1 dalis).

Vilniaus apygardos prokuratūroje 2021 m. gruodžio 31 d. priimtas nutarimas atsisakyti taikyti viešojo intereso gynimo priemones dėl 29,5 m aukščio ryšių tinklo bokšto statybos mažaaukščių gyvenamųjų namų kvartale (žr. pažymos 8.1 papunktį) buvo peržiūrėtas Lietuvos Respublikos generalinėje prokuratūroje (žr. pažymos 8.2 papunktį). Dėl Pareiškėjos teiginio, kad prokuroro nutarimas buvo nepagrįstas, pažymėtina, jog įstatymo viršenybės principas įpareigoja laikytis sprendimų ginčijimui nustatytos tvarkos. Tyrimo metu nebuvo gauta duomenų, patvirtinančių, kad Pareiškėja būtų pasinaudojusi teise ginčyti Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros 2022 m. kovo 4 d. nutarimą Nr. 13.12.-16 teismo tvarka (žr. pažymos 8.3 papunktį).

40. Pagal Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 3 punktą, bei 17 straipsnio 4 dalį, skundo tyrimo metu paaiškėjus, kad skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso Seimo kontrolierių kompetencijai, tyrimas nutraukiamas.

Atsižvelgiant į tai, kad VTPSI konstatavus teisės aktų pažeidimų, planuojant ryšio (telekomunikacijų) tinklą statinio statybą Sklype, nebuvimą, sprendžiant viešojo intereso gynimo klausimo galimybę, buvo peržiūrėtas prokuratūroje (žr. pažymos 8.1 papunktį), o prokuroro nutarimo teisėtumas galėjo būti nuginčytas tik teismo tvarka, kaip buvo nurodyta Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros Viešojo intereso gynimo skyriaus prokuroro 2022 m. kovo 4d. nutarime (žr. pažymos 8.2 papunktį), vadovaujantis Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 17 straipsnio 4 dalimi ir 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, šios skundo dalies tyrimas nutrauktinas.

Dėl Aplinkos ministerijos tarnautojų veiksmais (neveikimo) pažeistos teisės į gerą viešąjį administravimą

41. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje nagrinėjamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos aspektus:

41.1. Pareiškėja Skunde, kuris buvo adresuotas ir AM, nurodė, kad suinteresuotai visuomenei nebuvo sudaryta galimybė dalyvauti ryšio (telekomunikacijos) tinklų statinio Sklype statybų planavimo procese. Skunde be kitų aplinkybių buvo nurodyta, kad pažeidžiama Orhuso konvencijoje nustatyta visuomenės teisė dalyvauti su aplinka susijusių sprendimų priėmimo, teisė kreiptis šiais klausimais į teismą.

41.2. Orhuso konvencijos šalys, įskaitant ir Lietuvą, įsipareigojo užtikrinti teisę gauti informaciją, teisę visuomenei dalyvauti priimant sprendimus bei teisę kreiptis į teismus aplinkos klausimais, kad būtų apsaugota kiekvieno dabartinės ir būsimų kartų žmogaus teisė gyventi jo sveikatai ir gerovei palankioje aplinkoje (žr. pažymos 12 punktą).

Pagal Orhuso konvencijos 9 straipsnio 2 dalį teisę kreiptis į teismus dėl galimo Orhuso konvencijos 6 straipsnyje „Visuomenės dalyvavimas priimant sprendimus dėl konkrečios veiklos“ įtvirtintos teisės dalyvauti sprendimų aplinkos klausimais priėmimo procese pažeidimo turi suinteresuota visuomenė, ir pagal Orhuso konvencijos 9 straipsnio 3 dalį teisę kreiptis į teismus dėl privačių asmenų ar valstybės institucijų sprendimų, veiksmų ar neveikimo atitiktis nacionaliniams teisės aktams turi visuomenės nariai, atitinkantys kriterijus, jei tokie numatyti nacionalinėje teisėje.

41.3. AM formuoja valstybės bei Lietuvos Europos Sąjungos politiką aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės ir taršos prevencijos, statybos ir jos priežiūros bei kitose srityse ir organizuoja, koordinuoja, kontroliuoja jos įgyvendinimą (žr. pažymos 31 punktą).

41.4. AM tarnautojų veiksmai, gavus Pareiškėjos Skundą ir 2021 m. spalio 22 d. raštu (žr. pažymos 7 punktą) teikiant atsakymą į jį, buvo netinkami, nes:

- neišpildytas reikalavimas pateikti išsamius atsakymus į visus asmenų prašymuose, skunduose išdėstytus klausimus, t. y. atsižvelgiant į prašymo, skundo turinį (žr. pažymos 26 punktą);

- neįvykdytas Viešojo administravimo įstatymo 11 straipsnio 4 dalyje (žr. pažymos 17 punktą) nustatytas viešojo administravimo subjektams privalomas reikalavimas klausimus, kurie priskirti nagrinėti pagal kompetenciją kitoms institucijoms, persiųsti kompetentingai institucijai (AM į Skunde nurodytą teiginį apie Savivaldybės tarybos 2008 m. balandžio 23 d. sprendimu Nr. 1-449 patvirtinto Skaitmeninio radijo ryšio tinklo bazinių stočių išdėstymo Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje specialiojo plano neteisėtumą (neatlikus jo viešinimo procedūrų) atsakė nevertinanti šio plano teisėtumo. AM rašte tik paminėta, kad Savivaldybės tarybos 2008 m. balandžio 23 d. sprendimu Nr. 1-449 patvirtinto Skaitmeninio radijo ryšio tinklo bazinių stočių išdėstymo Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje specialiojo plano viešinimo procedūrų pažeidimo klausimai priskirtini VTPSI, tačiau duomenų apie šios skundo dalies persiuntimą VTPSI tyrimo metu nebuvo gauta);

- nepateikta informacija apie objektyvius kriterijus, kuriais vadovaujantis tik 30 metrų aukščio ryšių (telekomunikacijų) tinklų bokštai pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. D1-713 patvirtinto Statybos techninio reglamento STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“ nuostatas (žr. pažymos 27 punktą) priskirtini ypatingiems statiniams, t. y. nors reglamentas patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu, valstybės politiką statybos srityje formuojanti institucija nepateikė duomenų, ar 30 metrų riba buvo nustatyta, atliekant konkrečius techninius skaičiavimus, mokslinius tyrimus ir pan.

Viešojo administravimo subjektams privalomas objektyvumo principas (žr. pažymos 17 punktus) įpareigoja oficialius viešojo administravimo subjekto veiksmus pagrįsti faktiniais duomenimis;

- nepateiktas argumentuotas, objektyviais kriterijais pagrįstas paaiškinimas į klausimą, kodėl ryšių (telekomunikacijų) tinklų statiniai neįtraukti į Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. D1-738, kuriuo patvirtintas Statybos techninis reglamentas STR 1.04.04:2017 „Statinio projektavimas, projekto ekspertizė“, nustatytą visuomenei svarbių statinių sąrašą (žr. pažymos 29 punktą);

- AM rašte nėra jokios informacijos dėl Skunde nurodytų teiginių apie suinteresuotos visuomenės teisę kreiptis į teismus dėl priimtų sprendimų aplinkos apsaugos klausimais, nurodytais Orhuso konvencijoje (įskaitant ir aplinkos elementus) (žr. pažymos 2.2 papunktį ir 12 punktą). Nors AM internetinėje svetainėje yra skelbiama informacija apie Orhuso konvencijos įgyvendinimą⁵, Orhuso konvencijos Atitikties mechanizmo skiltyje pažymint, kad Orhuso konvencijos šalių praktikos atitikties jų įsipareigojimams pagal Konvenciją vertinimo komitetas⁶ (toliau vadinama – Atitikties komitetas) nagrinėja ir visuomenės kreipimusis (angl. communication), kuriais prašoma įvertinti šalies teisės aktų, taikomos praktikos atitiktį Orhuso konvencijos nuostatom⁷ ši institucija nesuteikė Pareiškėjai net bendro pobūdžio informacijos, susijusios su Orhuso konvencijos nuostatų įgyvendinimo galimybėmis. Iš AM atsakymo neaišku, ar yra galimybė asmenims, ir jeigu taip, kokiais atvejais ginti teisę dalyvauti sprendimų priėmimo procese, planuojant ryšių (telekomunikacijų) tinklų statinio statybas, kreiptis į teismą. Iš AM atsakymo neaišku, ar šių klausimų nagrinėjimas yra AM kompetencija, kokios Pareiškėjos galimybės, vadovaujantis nacionaliniais teisės aktais, atsižvelgiant į Orhuso konvenciją (žr. pažymos 12 punktą), dalyvauti sprendimų priėmimo procese, planuojant ryšių (telekomunikacijų) tinklų statinio statybą, kreiptis į teismą;

- AM rašte nurodytas teiginys dėl 2021 m. birželio 2 d. patvirtinto naujo Savivaldybės teritorijos bendrojo plano neatsako į Skunde teritorijų planavimo politiką formuojančiai AM pateiktą bendro pobūdžio klausimą, ar teritorijų naudojimo reglamentai gali būti nustatomi savivaldybės lygmens specialiuoju planu, jau po patvirtinimo pripažintu Savivaldybės bendrojo plano dalimi, t. y. nerengiant detaliojo plano ir (ar) savivaldybės dalies bendrojo plano.

41.5. Pagal viešojoje teisėje veikiančią teisėtumo principą viešojo administravimo subjektai privalo veikti tik įstatymo jiems suteiktų įgaliojimų ribose, įstatymo viršenybės bei nepiktnaudžiavimo valdžia principai įpareigoja institucijas asmenų prašymus ir skundus nagrinėti pagal kompetenciją ir yra pagrindas viešojo administravimo subjekto aktą pripažinti neteisėtu.

Pagal teisinį reglamentavimą, kiekvienam viešojo administravimo subjektui yra nustatyta pareiga priimti prašymus (skundus) ir juos nagrinėti pagal įgaliojimus (žr. pažymos 17 punktą). Įstatymų leidėjas įpareigoja pareiškėjui pateikti prašymo turinį atitinkančią informaciją (žr. pažymos 26 punktą). Išsamumo principas, kuriuo savo veikloje privalo vadovautis viešojo administravimo subjektai, reikalauja į prašymą atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodant visas prašymo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis remtasi, vertinant prašymo turinį (žr. pažymos 17 punktą).

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra pabrėžęs atsakingo valdymo principą (žr. pažymos 34 punktą), kuris yra įtvirtintas Lietuvos Respublikos Konstitucijoje (žr. pažymos 14 punktą), numatant, jog valdžia tarnauja žmonėms.

42. Apibendrinant, darytina išvada, kad nėra pagrindo teigti, jog AM gautas Pareiškėjos atstovo Skundas buvo išnagrinėtas, laikantis teisės aktų reikalavimų (žr. pažymos 41 punktą). Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, tenka konstatuoti, kad buvo pažeisti teisėtumo ir atsakingo valdymo principai (žr. pažymos 14 ir 34 punktus) bei Pareiškėjos teisė į gerą viešąjį administravimą (žr. pažymos 17 punktą). Todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, ši skundo dalis pripažintina pagrįsta.

⁵ <https://am.lrv.lt/lt/orhuso-konvencija/dokumentai-ir-nuorodos>

⁶ Vadovaujantis Orhuso konvencijos 15 straipsniu ir siekiant sukurti „nekonfrontacinio, neteisminio, konsultacinio pobūdžio neprivalomas priemones patikrinti, kaip laikomasi šios konvencijos nuostatų“, Orhuso konvencijos šalys bendru sutarimu apibrėžė Orhuso konvencijos šalių praktikos atitikties jų įsipareigojimams pagal Orhuso konvenciją vertinimo procedūras ir įsteigė šios atitikties vertinimo komitetą, kurio tikslas yra Orhuso konvencijos šalims suteikti metodinę pagalbą siekiant nenukrypti nuo pagal Orhuso konvenciją prisiimtų įsipareigojimų, plačiau žr. Decision 1/7 on Review of Compliance adopted at the first meeting of the Parties held in Lucca, Italy, on 21-23 October 2002, prieinama per: <https://unece.org/environmental-policy/events/first-meeting-parties-aarhus-convention>. Daugiau informacijos apie šio komiteto įgaliojimus, funkcijas, veiklos principus, Atitikties komiteto formavimo ir jo narių skyrimo tvarką, skundų nagrinėjimo tvarką žr. Jungtinių Tautų Organizacijos Europos Ekonominės Komisijos parengtame išsamiaame leidinyje apie Atitikties komiteto veiklą, prieinama per: <https://unece.org/environment-policy/publications/guide-aarhus-convention-compliance-committee>.

⁷ <https://am.lrv.lt/lt/orhuso-konvencija/orhuso-konvencijos-atitikties-mechanizmas>

Dėl poreikio tobulinti teisinį reguliavimą

43. Atsižvelgiant į tyrimo metu gautą informaciją, susijusią su šioje dalyje nagrinėjamu klausimu, atkreiptinas dėmesys į šiuos aspektus:

43.1. Šio tyrimo metu išnagrinėjus susiklosčiusią situaciją paaiškėjo, kad pasitvirtino Skunde nurodytas teiginys dėl ryšių (telekomunikacijų) tinklų statinio Sklype statybos, nesuteikus suinteresuotai visuomenei informacijos apie planuojamą statybą, nevykdžius teritorijų planavimo procedūrų.

43.2. Pareiškėja Skunde kvestionavo ryšių (telekomunikacijų) tinklų statinio statybą leidžiančio dokumento išdavimo metu galiojusį Lietuvos Respublikos teisinį reglamentavimą, teigdama, kad pati statybų tvarka ir visuomenės interesų apsauga yra apeinama specialiu konkrečiai ryšių (telekomunikacijų) tinklų bokštų statybai skirtu teisiniu reguliavimu, t. y. teisės aktų nuostatomis visuomenei nesudarant galimybės dalyvauti elektroninių ryšių infrastruktūros statybų planavimo procese.

43.3. Ryšių (telekomunikacijų) tinklų statinių statybų planavimas yra susijęs su skirtingus teisinius santykius reglamentuojančių teisės aktų nuostatomis:

43.3.1. Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 37 straipsnio 1 dalyje (žr. pažymos 18 ir 19 punktus) nustatytos išimties dėl žemės sklypo naudojimo būdo keitimo ir tam reikalingų teritorijų planavimo dokumentų rengimo, t. y. elektroninių ryšių tinklų teikėjai turi teisę įrengti elektroninių ryšių infrastruktūrą žemėje, kuri jiems priklauso nuosavybės teise, taip pat jei yra nustatytas servitutas ar elektroninių ryšių tinklų teikėjai turi teisę naudoti žemę kitu pagrindu, nekeisdami žemės naudojimo paskirties;

43.3.2. Pagal Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 40 straipsnio 6 dalies 2 punktą, atskiru žemės sklypu neformuojami žemės plotai, kuriuos užima elektros linijų stulpai ir kiti inžinerinės infrastruktūros objektai, kuriems aptarnauti reikalingas ne didesnis kaip 0,01 ha žemės plotas (žr. pažymos 23 punktą);

43.3.3. Pagal statybos techninio reglamento STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“ V skyriaus Antrojo skirsnio 1 lentelės 21 punktą (žr. pažymos 27 punktą) ryšių (telekomunikacijų) tinklų statinys Sklype priskiriamas neypatingųjų statinių kategorijai. Tuo tarpu TPI nereglementuoja neypatingų statinių statybos, nes nuo 2014 m. sausio 1 d. įsigaliojus naujai TPI redakcijai, specialiųjų planų rengimas yra numatytas tik ypatingiems inžineriniams statiniams statyti;

43.3.4. Elektroninių ryšių infrastruktūros vystymo specialiųjų planų rengimo taisyklių 8 punkte (žr. pažymos 30 punktą) nustatyta, kad planavimo objektas – ypatingiems statiniams priskiriami elektroninių ryšių infrastruktūrai priklausantys bokštai ir stiebai, o pagal 54 punktą, patvirtinti planai galioja neterminuotai arba, kol savivaldybės tarybos sprendimu savivaldybės ir vietovės lygmens planai pripažįstami savivaldybės bendrojo plano dalimi, ar parengiami ir patvirtinami juos keičiantys to paties lygmens teritorijų planavimo dokumentai;

43.3.5. TPI 49 straipsnio 4 dalyje (žr. pažymos 21 punktą) nurodytos sąlygos, kada suinteresuotos visuomenės atstovai, kiti suinteresuoti fiziniai ir juridiniai asmenys turi teisę kreiptis į teismą dėl priimto administracinio sprendimo dėl teritorijų planavimo dokumento patvirtinimo panaikinimo, t. y. tik tuo atveju, jei jie dalyvavo teritorijų planavimo viešinimo procedūrose ir teikė skundus ar pranešimus dėl viešojo administravimo subjektų priimtų su teritorijų planavimu susijusių sprendimų ar dėl šių subjektų neveikimo.

Pažymėtina, kad Atitikties komitetas, siekdamas nustatyti, ar Orhuso konvencijos šalis nepažeidė Orhuso konvencijos 9 straipsnio nuostatų, visų pirma, vertina, ar nacionalinė teisės sistema ir joje numatytos teisminės gynybos priemonės sudaro realias galimybes visuomenei, įskaitant organizacijas, kreiptis į teismus skirtinguose sprendimų priėmimo proceso etapuose⁸.

Europos Sąjungos Teisingumo Teismo suformuotoje praktikoje valstybės narės yra raginamos plačiai aiškinti visuomenės teisę kreiptis į kompetentingas institucijas ir teismus dėl sprendimų,

⁸ Atitikties komiteto išvada byloje accc/c/2011/58, ece/mp.pp/c.1/2013/4, 2013 m. sausio 11 d., 52 p.

priimtų aplinkosaugos srityje, peržiūrėjimo;

43.3.6. Statybos įstatyme savivaldybės administracijos direktoriui nustatyta pareiga informuoti visuomenę apie numatomą visuomenei svarbių statinių ir statinių dalių projektavimą, apie numatomą statinių ir statinių dalių projektavimą, kai Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo 20 straipsnyje nustatytais atvejais neparengti vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentai ir statyba konkrečiame žemės sklype leidžiama, taip pat apie visuomenės dalyvavimą svarstant statinių ir statinių dalių projektinius pasiūlymus (žr. pažymos 24 punktą).

43.4. AM Skundo tyrimo metu pripažino, kad Elektroninių ryšių įstatyme numatyta prievolė tik ypatingiems statiniams priskirtinų elektroninių ryšių infrastruktūrai priklausančių bokštų ir stiebų statybą numatyti teritorijų planavimo dokumentuose (laikantis viešinimo procedūrų) ir iki 2021 m. liepos 1 d. galiojusios TPI redakcijos 20 straipsnio 5 dalyje nustatytos išimtys dėl šio straipsnio 2 dalies 1 punkte nustatyto visuomenės informavimo apie numatomą statinių projektavimą taikymo galėjo sukurti visuomenės teisės susipažinti su planuojamomis veiklomis ir jų vykdymui reikalingų statinių statyba ribojimą, aiškumo principo neužtikrinimą, trukdymą sukurti vientisą, nuoseklią, darnią ir veiksmingą teisės sistemą. Be to, AM pažymėjo, kad nuo 2021 m. liepos 1 d. galiojančioje TPI redakcijoje nustatytas platesnis bendrosios teritorijų planavimo dokumentų viešinimo procedūrų tvarkos taikymas (šią tvarką taikant naujų specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimui ir (ar) keitimui), kuris užtikrina didesnę visuomenės įtrauktį į teritorijų planavimo procesą, o supaprastintą teritorijų planavimo dokumentų viešinimo procedūrų tvarką numatyta taikyti tik koreguojant specialiojo teritorijų planavimo dokumentus ir išimtiniais atvejais – detaliuosius planus.

AM duomenimis, vadovaujantis galiojančiomis teisės aktų nuostatomis, visuomenė turėtų būti informuojama apie statinių ar jų dalių, kuriems iki 2021 m. liepos 1 d. galiojusio TPI 20 straipsnio 5 dalyje buvo nustatytos išimtys, projektavimą, kai rengiami šių statinių (jų dalių) projektai.

43.5. Tačiau iš AM išdėstytos pozicijos neaišku, ar pagal šiuo metu galiojančias teisės aktų nuostatas visais atvejais yra galimybė visuomenei, suinteresuotai visomenei:

43.5.1 dalyvauti sprendimų priėmimo dėl ryšių (telekomunikacijų) tinklų statinio (ir iki 30 metrų aukščio) statybos planavimo procese, kreiptis į teismus, jeigu taip – koku būdu, kur tai reglamentuota; jeigu nėra galimybės dalyvauti nurodytame procese bei kreiptis į teismus, dėl kokių priežasčių;

43.5.2. kreiptis į teismus dėl privačių asmenų, institucijų priimtų sprendimų, veiksmų, neveikimo, susijusių su ryšių (telekomunikacijų) tinklų statinio (ir iki 30 metrų aukščio) statybos planavimu, statyba, atitiktis teisės aktų reikalavimams; jeigu taip – kur tai numatyta; jeigu ne – dėl kokių priežasčių.

43.6. Teisėkūros pagrindų įstatyme įtvirtinti teisėkūros aiškumo ir efektyvumo principai išreiškia tam tikrus imperatyvius reikalavimus, įpareigojančius teisėkūroje dalyvaujančius subjektus siekti sukurti vientisą, darnią ir veiksmingą teisės sistemą (žr. pažymos 16 punktą).

43.7. AM nagrinėdama Skundą nenurodė objektyvių kriterijų, kuriais vadovaujantis tik 30 metrų aukščio ryšių (telekomunikacijų) tinklų bokštai priskirtini ypatingiems statiniams, t. y. nenurodyta, ar buvo atlikti techniniai skaičiavimai, tyrimai ir t. t., nepateikė argumentuoto, objektyviais kriterijais pagrįsto paaiškinimo į klausimą, kodėl ryšių (telekomunikacijų) tinklų statiniai neįtraukti į aplinkos ministro įsakymu patvirtintą visuomenei svarbių statinių sąrašą. Gali būti keliamas klausimas, ar tokio specifinio statinio atveju aukštis yra svarbiausias aspektas, sprendžiant dėl ryšių (telekomunikacijų) tinklų bokštų reikšmingumo visuomenei klausimą. Šio statinio paskirtis – elektromagnetinių bangų signalų priėmimas iš aplinkinių judriojo korinio radijo ryšio bazinių stočių ir nešiojamų radijo telefonų bei elektromagnetinių bangų signalų skleidimas tam tikrose dažnių juostose, suformuojant judriojo skaitmeninio radijo ryšio tinklą (žr. pažymos 5 punktą).

43.8. Valstybinė visuomenės sveikatos priežiūros tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos (VVSPT) ir jai pavaldžios įstaigos gauna nemažai gyventojų skundų dėl judriojo ryšio

bazinių stočių elektromagnetinės spinduliuotės galimo poveikio sveikatai⁹. Skundžiamasi, kad tokių įrenginių atsiradimas jų gyvenamojoje aplinkoje nebuvo derintas su gyventojais.

Sveikatos apsaugos ministerija 2009 m. birželio 2 d. buvo paskelbusi, kad nerimauti dėl judriojo radijo ryšio bazinių stočių antenų neverta, nes moksliniai tyrimai nepatvirtina jų skleidžiamos elektromagnetinės spinduliuotės neigiamo poveikio sveikatai.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad tokia išvada daryta 2009 metais, kai tuo tarpu Europos bendrijų komisijos ataskaitoje buvo pabrėžta, jog elektromagnetiniai laukai, kuriuos skleidžia vis įvairesni prietaisai bei įtaisai, daro poveikį visuomenei, tam tikromis sąlygomis gali daryti ir biologinį poveikį (žr. pažymos 9 punktą).

43.9. Europos elektroninių ryšių kodekse (žr. šios pažymos 13 punktą) yra pabrėžta didelė radijo spektro reikšmė visuomenei ir būtinybė užtikrinti, jog piliečiai nepatirtų tokio lygio elektromagnetinių laukų poveikio, kuris būtų žalingas visuomenės sveikatai.

43.10. Apie elektromagnetinės spinduliuotės žalingą poveikį 2018 m. lapkričio 28 d. buvo viešai pasisakęs Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos¹⁰.

43.11. Radiotechninių objektų skleidžiamų elektromagnetinių laukų vertinimo ir valdymo modelyje, parengtame 2013 metais, buvo atkreiptas dėmesys į daugelyje šalių Europos Sąjungoje, išskyrus Kiprą, Daniją, Vokietiją, Airiją, Slovėniją, Slovakiją ir Lietuvą, taikomą savitosios energijos sugerties spartos tyrimą (žr. pažymos 11 punktą). SAR naudojamas, norint įvertinti elektroninės įrangos, kuri veikia artimajame antenų lauke, poveikį sveikatai.

43.12. Europos Taryba 1999 m. liepos 12 d. priėmė rekomendaciją (1999/519/EB) dėl EML poveikio žmonėms apribojimo (žr. pažymos 9 punktą).

Europos Komisija 1 kartą per penkerius metus rengia rekomendacijų taikymo ES šalyse narėse ataskaitą (žr. pažymos 10 punktą). Pirmoji ataskaita buvo pateikta 2002 m. Antroje įgyvendinimo ataskaitoje (2002–2007 m.) buvo konstatuota, kad elektromagnetiniai laukai, kuriuos skleidžia vis įvairesni elektros ir elektroniniai prietaisai, bei įtaisai, daro poveikį visuomenei, o tam tikromis sąlygomis gali daryti biologinį poveikį. Ataskaitoje buvo nurodyta, kad dauguma valstybių narių priėmė rekomendaciją, o kai kurios – teisiškai privalomas EML poveikio gyventojams kontrolės priemonės. Europos Komisija papildomai 2010 m. apibendrino iš šalių narių duomenis, susijusius su teisiniu reglamentavimu ir ribinių verčių nustatymu. Trečioji ataskaita (2008–2013 m.) turėjo būti pradėta rengti 2013 m., pirmas su ataskaitos rengimu susijęs Europos Komisijos posėdis įvyko 2013 m. kovo mėn. Priklausomai nuo surinktos informacijos ir šalių narių pasiūlymų galėjo būti svarstoma ir Europos Tarybos 1999 m. liepos 12 d. Rekomendacijų 1999/519/EB peržiūra (naujos redakcijos parengimas).

Pažymėtina, kad atsižvelgiant į 1999/519/EC rekomendacijų preambulės 15 punkto nuostatas, pagal Europos Bendrijos steigimo sutartį valstybės narės gali nustatyti aukštesnį apsaugos lygį nei nustatyta Tarybos rekomendacijoje 1999/519/EC.

Tuo tarpu Lietuvos Respublikoje buvusios nustatytos spinduliuotės vertės 2020 metais buvo padidintos, pakeičiant higienos normos leistinas elektromagnetinės spinduliuotės ribines vertes (žr. pažymos 33 punktą). Sveikatos apsaugos ministerijos teigimu, iki tol galiojusios Lietuvos higienos normoje HN 80:2011 nustatytos elektromagnetinio lauko intensyvumo parametrų leidžiamos vertės gyvenamojoje aplinkoje buvo nepagrįstai griežtos, palyginti su 1999 m. Europos Tarybos rekomendacijoje pateiktais rekomenduojamais elektromagnetinių laukų lygiais gyvenamojoje aplinkoje, taip pat vertės nebuvo pagrįstos poveikio sveikatai įrodymais. Naujoje Higienos normoje HN 80:2015 radijo dažnių intervale nuo 10 MHz iki 300 GHz ribiniai dydžiai padidinti.¹¹

43.13. Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2020 m. birželio 3 d. patvirtino Lietuvos Respublikos penktosios kartos judriojo ryšio (5G) plėtros 2020-2025 metų gaires (žr. pažymos 25 punktą), kurių pagrindu siekiama diegti ir plėtoti 5G ryšio, kuris yra ypač didelio pralaidumo, mažos delsos bei plačių pritaikymo galimybių, technologiją Lietuvoje. O tai padidina poreikį peržiūrėti ir galimai patobulinti teisės aktų nuostatas, susijusias su ryšių (telekomunikacijų) tinklų

⁹ <https://sam.lrv.lt/lt/naujienos/nerimauti-del-antenu-neverta>

¹⁰ <https://nvsc.lrv.lt/lt/naujienos/elektromagnetiniai-elektrostatiniai-laukai-ju-poveikis-sveikatai>

¹¹ <https://sam.lrv.lt/lt/naujienos/atsisakyta-nepagrirstu-elektromagnetines-spinduliuotes-apribojimu>

statiniais, šių statinių statybų planavimu, visuomenės dalyvavimu planavimo procese, teise kreiptis į teismus (žr. pažymos 4 punktą), užtikrinant teisinio reguliavimo aiškumo, teisėkūros efektyvumo ir atsakingo valdymo principų įgyvendinimą bei atitikimą Orhuso konvencijos siekiams (žr. pažymos 12 punktą).

44. Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, jog teisinio tikrumo ir teisinio aiškumo imperatyvas suponuoja tam tikrus privalomus reikalavimus teisiniam reguliavimui: jis privalo būti aiškus ir darnus, teisės normos turi būti formuluojamos tiksliai (Konstitucinio Teismo 2003 m. gegužės 30 d., 2004 m. sausio 26 d. nutarimai; žr. pažymos 35 punktą).

45. Apibendrinant, tenka konstatuoti, kad nėra pagrindo teigti, jog galiojantis teisinis reglamentavimas, susijęs su ryšių (telekomunikacijų) tinklų statiniais, šių statinių statybų planavimu, yra aiškus ir darnus, užtikrinantis visuomenės teisę į informaciją, teisę kreiptis į teismus (žr. pažymos 12 punktą), todėl vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, ši skundo dalis pažymoje nurodytu aspektu pripažintina pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAI

46. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

Vilniaus miesto X bendruomenės savivaldijos skundo dalies dėl ryšių (telekomunikacijų) tinklų statinio Sklype statybų teisėtumo ir atsisakymo ginti viešąjį interesą tyrimą nutraukti.

47. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

Vilniaus miesto X bendruomenės savivaldijos skundo dalį dėl Aplinkos ministerijos tarnautojų veiksmais (neveikimo) pažeistos teisės į gerą viešąjį administravimą pripažinti pagrįsta.

48. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

Vilniaus miesto X bendruomenės savivaldijos skundo dalį dėl poreikio tobulinti galiojančią teisinį reguliavimą pripažinti pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJOS

49. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1, 6, 8, 14 ir 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė rekomenduoja:

49.1. Lietuvos Respublikos Vyriausybei – atkreipti dėmesį į šioje pažymoje išdėstytas aplinkybes dėl ryšių (telekomunikacijų) tinklų statinių, kaip elektromagnetinės spinduliuotės šaltinių, reikšmingumo visuomenei (žr. pažymos 43 punktą), valstybės atsakomybę už visuomenės sveikatą (žr. pažymos 9, 12 ir 14 punktus) ir svarstyti klausimą dėl poreikio peržiūrėti ir patobulinti teisės aktų nuostatas, susijusias su ryšių (telekomunikacijų) tinklų statiniais, šių statinių statybų planavimu, visuomenės dalyvavimu šių statinių statybos planavimo procese, teise kreiptis į teismus (žr. pažymos 43 ir 45 punktus), užtikrinant teisinio reguliavimo aiškumo, teisėkūros efektyvumo ir atsakingo valdymo principų įgyvendinimą bei atitikimą Orhuso konvencijos siekiams (žr. pažymos 12 punktą).

49.2. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai:

49.2.1. pateikti išvadą dėl suinteresuotos visuomenės galimybės, atsižvelgiant į Orhuso konvencijos nuostatas (žr. pažymos 12 punktą), ginčyti iki 30 metrų aukščio ryšio (telekomunikacijų) tinklų statinių, pastatytų, neužtikrinus visuomenės teisės dalyvauti tokių statinių

statybos planavimo sprendimų priėmimo procese, statybos teisėtumą, ginant pažeistą teisę dalyvauti teritorijų planavimo ir statybų sprendimų priėmimo procese ir pažeistą teisę kreiptis į teismą;

49.2.2. susipažinus su šioje pažymoje išdėstytomis aplinkybėmis, pateikti poziciją, ar Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo 49 straipsnio 4 dalyje (žr. pažymos 21 punktą) nustačius privalomas sąlygas, kurias turi atitikti suinteresuoti asmenys, pageidaujantys ginčyti priimtus administracinius sprendimus dėl teritorijų planavimo dokumento patvirtinimo (dalyvavimą teritorijų planavimo viešinimo procedūrose ir skundų ar pranešimų dėl viešojo administravimo subjektų priimtų su teritorijų planavimu susijusių sprendimų ar dėl šių subjektų neveikimo teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą atliekančioms institucijoms iki skundžiamo administracinio sprendimo dėl teritorijų planavimo dokumento patvirtinimo priėmimo teikimą), neribojama Orhuso konvencijoje numatyta asmenų teisė kreiptis į teismą skirtinguose sprendimų priėmimo proceso etapuose;

49.2.3. pateikti išvadą, ar vadovaujantis galiojančiais teisės aktų reikalavimais visais atvejais planuojant ryšių (telekomunikacijų) tinklų statinius (ir iki 30 metrų aukščio) turi būti užtikrinama suinteresuotos visuomenės dalyvavimo tokio statinio statybos planavimo procese galimybė; nurodyti konkrečias tai nustatančias teisės aktų nuostatas;

49.2.4. informuoti, ar Elektroninių ryšių įstatymo 42 straipsnio 1 dalies nuostatos, leidžiančios elektroninių ryšių tinklų tiekėjams įrengti elektroninių ryšių infrastruktūrą žemėje, nekeičiant žemės paskirties (žr. pažymos 19 punktą), buvo priimtos, nederinant jų su teritorijų planavimo politiką formuojančia ir jos įgyvendinimą koordinuojančia bei kontroliuojančia Aplinkos ministerija;

49.2.5. užtikrinti šioje pažymoje konstatuotų pažeidimų (žr. pažymos 41-42 punktus) pašalinimą ir raštu pateikti Pareiškėjos atstovui teisės aktų reikalavimus atitinkantį atsakymą į Aplinkos ministerijoje gautą 2021 m. spalio 13 d. kreipimąsi (žr. pažymos 6 punktą);

49.2.6. užtikrinti, kad Aplinkos ministerijoje gauti asmenų kreipimaisi būtų nagrinėjami įgyvendinant atsakingo valdymo, teisėtumo, efektyvumo ir išsamumo principus.

49.3. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai – informuoti, ar Elektroninių ryšių įstatymo 42 straipsnio 1 dalies nuostatos, leidžiančios elektroninių ryšių tinklų tiekėjams įrengti elektroninių ryšių infrastruktūrą žemėje, nekeičiant žemės paskirties (žr. pažymos 19 punktą), buvo priimtos, nederinant jų su valstybės politiką žemės tvarkymo srityje formavusia ir jos įgyvendinimą koordinavusia bei kontroliavusia Žemės ūkio ministerija.

49.4. Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai prie Aplinkos ministerijos:

49.4.1. spręsti klausimą dėl galimybės įvertinti Skaitmeninio radijo ryšio tinklo bazinių stočių išdėstymo Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje specialiojo plano, patvirtinto Savivaldybės tarybos 2008 m. balandžio 23 d. sprendimu Nr. 1-449, galimai neatlikus šio plano viešinimo procedūrų, teisėtumą (žr. pažymos 6 punktą) ir pateikti teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą vykdančios institucijos poziciją šiuo klausimu;

49.4.2. pateikti išvadą, ar Skaitmeninio radijo ryšio tinklo bazinių stočių išdėstymo Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje specialiuoju planu, patvirtintu Savivaldybės tarybos 2008 m. balandžio 23 d. sprendimu Nr. 1-449, turi būti vadovujamasi, planuojant ryšio (telekomunikacijų) tinklo statinių statybą;

49.4.3. pateikti išvadą, ar Savivaldybės tarybos 2008 m. balandžio 23 d. sprendimu Nr. 1-449 patvirtintas Skaitmeninis radijo ryšio tinklo bazinių stočių išdėstymo Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje specialusis planas, 2015 m. balandžio 1 d. pripažintas Savivaldybės teritorijos bendrojo plano, patvirtinto 2007 m. vasario 14 d. ir 2015 m. balandžio 1 d. pripažinto galiojančiu neterminuotai, sudėtine dalimi, buvo pripažintas 2021 m. birželio 2 d. patvirtinto naujo Savivaldybės bendrojo plano dalimi.

49.5. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai:

49.5.1. pateikti informaciją, ar šiuo metu galiojantys teisės aktai numato Lietuvoje gyvenamojoje aplinkoje SAR Savitosios energijos sugerties spartos rodiklius (žr. pažymos 11

punktą); teigiamo atsakymo atveju nurodyti konkrečias teisės aktų nuostatas; neigiamo atsakymo atveju pateikti argumentuotą paaiškinimą šiuo klausimu; svarstyti klausimą dėl poreikio nustatyti tokio rodiklio ribines vertes;

49.5.2. pateikti informaciją, ar po antrosios Europos komisijos 2008 m. ataskaitos dėl 1999 m. liepos 12 d. priimtų Europos Tarybos 1999 m. liepos 12 d. Rekomendacijų (1999/519/EB) dėl elektromagnetinių laukų (0 Hz-300 GHz) poveikio žmonėms ribojimo buvo priimta paskesnioji ataskaita nurodytu klausimu, ar buvo svarstoma Rekomendacijų (1999/519/EB) peržiūra (naujos redakcijos parengimas) (žr. pažymos 43.12 papunktį).

Primename, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė